

DELAVSKA ENOTNOST

31. JULIJA 1971 — ŠT. 30 — L. XXVIII

Pravi naslov za denarne zadeve
Ljubljanska banka

● BRZOJAVKA SVETA ZSJ MEDNARODNI KONFEDERACIJI ARABSKIH SINDIKATOV IN FEDERACIJI SINDIKATOV PALESTINE

Obsojamo ubijanje Palestincev!

Dragi tovariši, najnovejši surovi pokol palestinskih rodoljubov, ki ga je storil jordanški režim, je povzročil pri nas najgloblje ogorčenje. Ubijanje in preganjanje palestinskega naroda v času, ki je odločilen ne samo za palestinsko revolucijo, temveč tudi za ves arabski svet, pomeni najreakcionarnejšo akcijo proti napredku Arabcev in zločin brez primere v mednarodnih odnosih.

Najenergičneje obsojamo nečlovečnost in represije jordankega kraljevskega režima, ki vse bolj dobivajo oblike odkritega genocida, kar najbolj koristi Izraelu za krepitev okupacije odvezitih arabskih ozemelj.

Bratskemu narodu Palestine, palestinskim borcem in delavcem izražamo najglobljo solidarnost jugoslovanskih sindikatov! Podpiramo njihov pravični boj za svobodo, domovino in osnovne človeške pravice, prepričani smo, da se bodo v tem smislu maksimalno zavzeli sindikati in vse napredne sile v svetu.

SVET ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Mercator

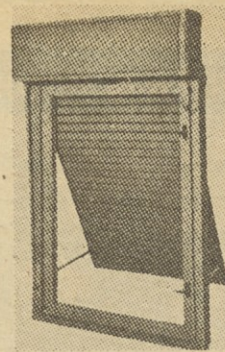
KAVA

450 PRODAJALN

LOGATEC

VAM NUDI
KVALITETNA
OKNA
BALKONSKA
VRATA
IN ROLETE

S SEJE PREDSEDSTVA RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE

V ZNAMENJU SPORAZUMEVANJA

Soglasje sindikata k sporazumu usnjarske industrije in tekstilne industrije pletilsko-tehnološke skupine

Tudi tokratna seja predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije — bila je minulo sredo — je izvenela v znamenju samoupravnega sporazumevanja. Na dnevnem redu sta bila dva predloga sporazumov — samoupravni sporazum usnjarske industrije in tekstilne industrije — pletilsko tehnološke skupine — h katerima je predsedstvo na tej seji izreklo tudi svoje soglasje, nato pa še dva osnutka sporazumov — rudarski in sporazum grafične in grafične predelovalne industrije, časopisne IOM,

Po daljši razpravi o obeh predlogih samoupravnih sporazumov, v kateri je predsedstvo republiškega odbora tega sindikata posredovalo komisijama za pripravo obeh sporazumov še

nekateri nove pripombe — z uveljavitvijo teh pripomb pa pogoji tudi svoje soglasje — so člani odbora vendarle lahko ugotovili, da oba sporazuma zadovoljujeta najpomembnejše

zahteve sindikatov. Iz te razprave — v posamezne podrobnosti, čeprav ne nepomembne, spričo omejenega prostora ni mogoče zahajati — vsekakor velja omeniti naslednje:

— Samoupravni sporazum usnjarske industrije kot prvi prinaša določilo, da so delovne organizacije, ki so podpisnice sporazuma, dolžne v petih letih odpraviti nočno delo žensk. Člani predsedstva tega posebnega sindikata so menili, da bi kazalo pristaviti: „in mladine“, saj bi tako v celoti zadostili konvencij. Pri-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Protest in obžalovanje

● Protestna brzojavka Sveta ZSJ sudanski vladi

„Svet ZSJ energično nasprotuje preganjanju in ubijanju, kot metodi za obračun s političnimi nasprotniki ter izraža globoko ogorčenost in obsojbo delovnih ljudi Jugoslavije zaradi represalij nad vidnimi voditelji in pripadniki sindikalnega ter delavskega gibanja Sudana.

S posebnim obžalovanjem smo sprejeli vest

V pasjih dneh se je prijetno osvežiti tudi v montažnem bazenu. Kdor je zainteresiran, ga lahko kupi v ljubljanski trgovski hiši „Slovenijašport“. Otroci vzgojno-varstvene ustanove v Ljubljani so že deležni tega veselja. Foto: Andrej Agnič

SPOR MED PETROLOM IN ŽELEZARNO JESENICE:

VZROKI SO DRUGJE — NE V MEDSEBOJNIH ODNOSIH

Jeseničani nimajo žal besede za Petrol in o njem pravijo, da je fair poslovni partner ● Vzrok sedanjim težavam je splošna nelikvidnost ● S skupno akcijo prizadetih bo zagotovljeno nemoteno obratovanje Železarne Jesenice

Za Petrol nimamo žal besede, saj je vedno bil in je še vedno naš izredno fair poslovni partner. Dobavo mazuta nam je

ustavil, ker je bil v to prisiljen, vendar pa si skupaj z nami prizadeva, da bi uredili nastale težave. S skupno akcijo, se pravi s

kompenzacijami, bomo gotovo dosegli osnovo za nadaljnje sodelovanje s Petrolom in si zagotovili potrebno preskrbo z

njegove strani. Morda bo zaradi trenutnega pomanjkanja mazuta potrebna manjša redukcija (Nadaljevanje na 4. strani)

o usmrtni Sefia Ahmeda el Šejha, predsednika Federacije delavskih sindikatov Sudana.

Tovariš Sefia je bil ena najvidnejših osebnosti narodnega prebujanja in antiimperialističnega boja Sudana in Afrike. Na čelu sudanskega gibanja se je boril za razvoj in boljše življenje delavskega razreda svoje države, zaradi česar je bil preganjan in zatiran še v času britanske kolonialne oblasti, kakor tudi od poznejših nazadnjaških režimov v Sudanu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZADOVOLJENE ZAHTEVE SINDIKATOV

Minulo sredo se je sestel pododbor za državno upravo in pravosodje pri Republiškem odboru sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Člani so obravnavali dva osnutka samoupravnih sporazumov, in sicer osnutek sporazuma za grupacijo organov za kaznovanje prekrškov ter osnutek sporazuma za zavode za zaposlovanje. Na seji so člani pododbora izoblikovali nekatere pripombe k obema osnutkoma in jih poslali komisijama za sestavo sporazumov; sicer pa so člani pododbora ocenili, da oba osnutka v glavnem upoštevata stališča in zahteve sindikatov pri usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov.

SPORAZUM TIK PRED ZDAJCI

Minuli četrtek se je sestel svet za kemično industrijo, industrijo nekovin in industrijo gume pri Republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ter obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov proizvajalcev umetnih brusov. Ta sporazum sklepajo tri delovne organizacije.

Svet je ocenil, da je osnutek sporazuma dober, glavna pripomba pa je veljala temu, naj bi sestavljalci sporazuma nekoliko podrobneje in bolj analitično opredelili delovne razmere in njihov vpliv na osebne dohodke. Sicer pa je svet menil, da osnutek sporazuma v celoti upošteva zahteve sindikata.

NA LINIJI
323-554

SLOVENSKE KONJICE

Komisija za organizacijsko-kadrovske zadeve in izobraževanje pri občinskem sindikalnem svetu je razpravljala o vsebini družbenega dogovora o štipendiranju. Po njihovem mnenju bi bilo to področje nujno treba enotno urediti, saj so sedaj dijaki in študenti celo na enakiholah dobivali zelo različne zneske štipendij. Po mnenju komisije naj bi bil soprodpisnik takšnega dogovora tudi pristojni organ občinskega sveta. Letošnjo pomlad so družbene dogovore o štipendiranju že podpisali republiški, oblastni in politični forumi, v zadnjih mesecih pa tudi mnoge občine v Sloveniji.

V. L.

POSTOJNA:

V svojem akcijskem programu si je občinski sindikalni svet Postojna zadal naloge tudi glede kadrovske politike in izobraževanja. Sindikat bo vztrajal, da bodo vse delovne organizacije v čim krajšem času sprejele akte o sistematizaciji delovnih mest, da bi lahko na tej osnovi vodile smotrnejšo kadrovsko politiko. Skupščini občine bo sindikat posredoval predlog o izobraževanju odraslih. Naredili pa bodo tudi analizo o kadrovski politiki v občini in izobraževanju.

E. P.

KOPER:

O osnutku zakona o združevanju kmetov so spregovorili na zadnjem občnem zboru Obalnega sindikata delavcev kmetijstva in živilsko predelovalne industrije. Sodili so, da bo zakon, ko bo sprejet, lahko bolj solidna podlaga za nadaljnji razvoj kmetijstva v zasebnem in družbenem sektorju.

K. C.

Zasledovati življenjsko raven

Ena od temeljnih nalog delovnega načrta ravenskih sindikatov bo uveljavljanje družbenega dogovora o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Po besedah predsednika ravenskih sindikatov Alojza JEHARTA so v Meziški dolini prepričani, da bodo s samoupravnimi sporazumi dosegli vsaj globalno usklajenost dohodkov med poklici in panogami, razlike pa naj bi bile posledica različnih delovnih razmer in uspehov pri delu. Ravenski sindikati pa so ob tem tudi predlagali vsem večjim delovnim organizacijam v občini, da naj ob posebnih komisijah, ki bodo spremljale izvajanje sporazumov, ustanovijo še službe, ki bi stalno analizirale delitvena razmerja v delovni organizaciji ter izpolnjevale sisteme nagrajevanja.

Ena od nalog teh služb oziroma komisij naj bi bilo tudi sprotno primerjanje osebnih dohodkov zaposlenih z gibanjem življenjskih stroškov. V delovnih organizacijah naj bi, po predlogu OSS Ravne na Koroškem, vpeljali evidenco o življenjskih stroških in dohodkih in opozarjali samoupravne organe delovnih organizacij, pa tudi občinsko skupščino, na tiste kolektive, ki dosegajo manjše dohodke, kot znaša povprečni osebni dohodek v občini. Takšno statistiko naj bi uvedli tudi pri pristojnem upravnem organu občinske skupščine. Ravenski sindikati poudarjajo, da bodo tudi sami še naprej spremljali gibanje življenjskih stroškov – to opravljajo že dve leti – ter osebne dohodke zaposlenih. Podpirajo pa tudi prizadevanja republiške Zveze sindikatov Slovenije, da bi za Slovenijo izdelali novo indeksno listo za spremljanje življenjskih stroškov zaposlenih.

Ker družinske proračune močno bremenijo izdatki za šolske potrebe, predvsem za nakup knjig, je OSS Ravne na Koroškem predlagal, naj bi šolske skupnosti in temeljna izobraževalna skupnost poskusile organizirati nakup šolskih potrebščin po nižjih cenah, preučili pa naj bi tudi možnosti, da bi otroci iz družin z najnižjimi dohodki prejeli knjige in druge šolske potrebščine brezplačno.

(Ma)

SKUPNA SEJA KOMISIJE ZA MEDNARODNE ZVEZE IN KOMISIJE ZA ŽIVLJENJSKE IN DELOVNE RAZMERE PRI RS ZSS

Da bi bili bolj učinkoviti

Predlog: pri RS ZSS ustanoviti komisijo za zaposlovanje, ki bo načrtno proučevala probleme zdomcev in njih zaposlovanje doma

Brez želje, da bi v vsej celovitosti in zapletenosti proučili problematiko naših zdomcev v tujini in pri vrnitvi iz tujine, sta se minuli teden sestali na skupno sejo komisija za mednarodne zveze in komisija za življenjske in delovne razmere pri RS ZSS, vendar z jasnim hotenjem – opredeliti nekatere aktualne probleme zaposlovanja v tujini.

Slednjici se razblinjajo še zadnje iluzije, da pomeni odhajanje naših delavcev v tujino socialni in trenutni pojav. Ne da bi hoteli, še manj pa da bi se na to pripravili, smo se namreč znašli na evropskem tržišču delovne sile. Tako nekateri podatki govorijo o tem, da je od kakih 70 milijonov zaposlenih v zahodni Evropi že približno milijon Jugoslovanov.

Ceprav ni mogoče prisegati, da podatki zadnjega popisa prebivalstva verno odražajo trenutne razmere zaposlenosti in zaposlovanja naših delavcev na tujem, pa jih vendarle ne kaže prezreti. Tako je bilo po tem viru ob koncu marca na tujem več kot 48.000 delavcev iz Slovenije, med njimi 40,1 % žensk. Največ jih je bilo v ZR Nemčiji (26,3 %), sledi Avstrija (17,3 %) in Švica (5,7 %). Večinsoma so to mladi ljudje, kar 48,2 % jih je v starosti od 20 do 29 let in le 26,3 % med njimi je starejših od 35 let. Kar pa zadeva kvalifikacijsko strukturo, se le-ta po podatkih popisa tako rekoč povsem sklada s strukturo doma zaposlenih. Tako v strukturi zdomcev predstavljajo kvalificirani delavci 27,6 %, ne kvalificirani 18,7 %, visoko kvalificirani 1,3 %, delavci z višjo in visoko izobrazbo 1,7 % ...

Že teh nekaj podatkov izpričuje, da problematika zaposlovanja naših delavcev na tujem in zdomcev spet doma ni ne majhna in ne nepomembna. Če pa to ugotovitev soočimo z dejstvom, kako smo organizirani za reševanje teh problemov, potem je treba priznati, da več kot slabo. Razprava na skupni seji obeh omenjenih komisij je vedno znova opozarjala na pomanjkljivosti v delovanju naših konzularnih služb, na pomanjkljivosti službe za zaposlovanje, na premajhno prizadevanost vseh družbenih dejavnikov – tudi sindikatov – da bi resneje, predvsem pa učinkoviteje posegli na to področje, na pomanjkljivo za-

konodajo in še na veliko drugega. Če na kratko strnemo oceno obeh komisij: izdelano imamo bolj metodo kot politiko zaposlovanja v tujini. Spričo tega tudi spoznanje: potrebno bo združiti sile in sredstva.

Kot enega prvih ukrepov, da bi se bolje organizirali in opredelili svojo politiko do zaposlovanja na tujem in doma, so sklenili člani obeh komisij predlagati republiški svetu Zveze sindikatov Slovenije, naj bi ustanovili posebno komisijo za zaposlovanje, ki bi načrtno delovala na tem področju. Sindikati pa se bodo v svojih stikih z drugimi sindikalnimi gibanji morali v prihodnje še bolj zavzemati, da bo to vprašanje obravnavano kot prioritarna politična naloga obeh prizadetih strani.

S.B.

VPRAŠANJE:

Delavka je med postopkom za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti – po tem, ko je bila že zasllišana pred pristojnim organom – zbolela in nastopila bolniški stalež. Ali je delovna organizacija dolžna počakati, da se ji bolniški stalež zaključi in ji sele po tem vroči odločbo o izključitvi, ali pa jo sme vročiti že v času bolniškega staleža?

B. D. – Idrija

ODGOVOR:

Temeljni zakon o delovnih razmerjih predvideva zaščito delavca pred prenehanjem dela v času bolniškega staleža le, kadar gre za prenehanje zaradi odprave delovnega mesta, zmanjšanja obsega dela ali poslovanja in nezadovoljevanja zahtevam delovnega mesta, a tudi v teh primerih je vročitev odločbe možna v času bolniškega staleža, kolikor je bil sklep o prenehanju dela sprejet v času, ko

Protest in obžalovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kot viden borec za krepitev afriških sindikatov in njihove afirmacije v mednarodnem sindikalnem gibanju je Šefia Ahmed el Sejh užival velik in zaslužen ugled.

Zaradi svojega doslednega in energičnega boja za napredek sudanske družbe so sudanski sindikati eden najvažnejših in najaktivnejših dejavnikov ekonomskega in družbenega razvoja Sudana, zaradi česar so si pridobili

ugled in podporo ne samo v svoji državi, temveč tudi v Afriki in v svetu sploh. Zato Svet ZSJ izraža svoje prepričanje, da bodo preganjanje in obračunavanje s pripadniki sudanskega sindikalnega in delavskega gibanja energično obsodile vse sile v svetu, ki se borijo za svobodo človeškega mišljenja in za humanizem.

Beograd, 27. julija 1971.

● KAJ IN KAKO DELA OBČINSKI SINDIKALNI SVET V SEVNICI?

Obilo nalog

Franc Pipan je učitelj in absolvent višje politične šole; še uči, v šoli namreč, hkrati pa je tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta. Vprašal sem ga, kaj zdaj delajo in kako uresničujejo sklepe 17. seje predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije.

Povedal je:

„V dobrem letu dni, odkar sem predsednik občinskega sindikalnega sveta v Sevnici, se je naš svet ukvarjal s številnimi problemi, ki neposredno zadevajo interese delavcev. Med drugim z osebnimi dohodki. Lani poleti smo se še zavzemali za minimalni dohodek, ki ne bi smel biti nižji od 800 dinarjev. Takrat je bilo v naši občini kakih 500 delavcev, ki niso dobivali toliko. Zdaj ni nobenega. Imamo pa že nov cilj – 1000 dinarjev. Kolikor vem, je zdaj tudi kakih 500 delavcev, ki dobivajo manj. O tem, kakšne so možnosti za povečanje minimalnih osebnih dohodkov, smo že nekajkrat govorili na naših sestankih in smo se skupaj s tovariši iz podjetij dogovorili, kako in na kakšen način naj bi povečali osebne dohodke najslabše plačanih delavcev. Sklenili smo, da do konca letošnjega leta ne bo med nami delavca, ki bi dobival manj kot 1000 dinarjev.“

V Sevnici skrbijo tudi za izobraževanje delavcev. Sindikat je med drugim organiziral delovodsko šolo strojne smeri v okviru tehnične šole v Krškem, ki jo obiskuje 26 delavcev. Letos so se dogovorili z višjo komercialno šolo v Mariboru, da bo v Sevnici kakim 40 interesentom zagotovila višjo izobrazbo. Jeseni pa bodo organizirali dva tečaja za učenje tujih jezikov.

„Lani in letos smo bili pobudniki delavskih športnih iger. Skrbimo tudi za regrese, ki naj bi našim članom omogočili normalni dopust. Dogovorili smo se s podjetji, da bi letos dala delavcem od 300 do 600 dinarjev regresa. Organizirali smo pravno pomoč, tako da lahko vsak delavec, ki sodi, da se mu godi krivica, enkrat mesečno pride do Andreja Martinca, sodnika iz Krškega, in se z njim dogovori, kako bi krivico odpravili. Na našo pobudo je avtobusno podjetje uredilo delavsko progo Zabukovje-Sevnica, na kateri se vozi kakih 40 sevnških delavcev. Pomagali smo pri organizaciji občinskih zborov v sindikalnih organizacijah, spodbujali izvršne odbore teh organizacij, da sprejemajo čim bolj realne in konkretne programe sindikalnega dela. V zadnjem času pa tudi sodelujemo pri oblikovanju družbenih dogovorov med podjetji in med vodstvi delovnih organizacij ter delavci, ker želimo, da bi vsi ti sporazumi bili rezultat naše samoupravne prakse in delavcem zagotavljali, da sami odločajo o svojem življenju in o položaju v podjetju.“

Potlej sva skupaj prebrala sklepe sedemnajste seje predsedstva zveze komunistov Jugoslavije in še zlasti tisti odstavek, v katerem je rečeno:

„Zveza komunistov Jugoslavije se je dolžna dosledno in energično bojevati za uresničitev pogojev, ki bodo omogočili odločujočo vlogo delavskega razreda pri snovanju politike in pri odločanju o družbenih razmerah na vseh ravneh, posebno pa za krepitev materialne podlage samoupravljanja.“

Franc Pipan je dejal:

„Če bomo v našem sindikatu uveljavili vse tisto, kar je med delavci pozitivnega, naprednega in dobrega, potlej se bodo delavci zlahka organizirali kot oblast.“

Janez Voljc

Pravna posvetovalnica DE

delavec še ni bil v staležu, oziroma ko niso še nastopili delovni zakoniti zadržki. Pri izključitvi iz delovne skupnosti zakon ne predvideva nobenega zadržka, torej ni prav nobene ovire, da bi bil delavki vročen sklep o izključitvi v času, ko je v bolniškem staležu. Delovni organizaciji torej ni treba čakati na vročitev staleža, da bi delavki vročila odločbo oziroma sklep in jo tudi odjavila pri zavodu za socialno zavarovanje.

MIRJANA LIPUŽ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

VROČA TEMA: SAMOUPRAVNI SPORAZUMI O DELITVI DOHODKA • VROČA TEMA: SAMOU

SVET ZA TEKSTILNO, USNJARSKO IN OBUVTVENO INDUSTRIJO O SPORAZUMU
TEHNOLOŠKE SKUPINE PREDILNIC, TKALNIC IN OPLEMENITILNIC

Še nekaj popravkov

Svet je vztrajal, da sporazum podrobneje opredeli vpliv delovnih razmer
na oblikovanje osebnih dohodkov

Svet za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva je v četrtek obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v tehnološki skupini predilnic, tkalnic in oplemenitilnic, ki združuje 37 slovenskih delovnih organizacij s približno 20.000 zaposlenimi delavci. Osnutek samoupravnega sporazuma je prišel v obravnavo kot zadnji, o katerem mora povedati svoje mnenje omenjeni svet. To pa je njegovi vsebini v

bistvu samo koristilo, saj je delovna skupina že upoštevala pripombe, ki so jih sindikati poprej izrekli ob drugih osnutkih. Na kratko rečeno: da bi osnutek lahko postal predlog samoupravnega sporazuma, bo morala komisija za izdelavo tega dokumenta vanj vnesti le še nekaj bistvenih sprememb in nekaj „lepotnih“ popravkov. O slednjih ne bi izgubljali besed, ampak bi se zadržali le ob pomembnejših vprašanjih.

Kakor pri vseh samoupravnih sporazumih oziroma njihovih osnutkih, je tudi za tehnološko

skupino predilnic, tkalnic in oplemenitilnic bilo najbolj kočljivo vprašanje, kako ovrednotiti vpliv delovnih razmer. Delovna skupina za pripravo osnutka sporazuma je te razmere vrednotila „na počez“, torej tako, da bi za vse tiste, ki so izpostavljeni kakršnim koli škodljivim vplivom, obračunavali dodatek po 150 din, ki bi se prišteval k masi neobdavčenega osebnega dohodka, podjetja pa bi ga med konkretne upravičence delila na podlagi veljavnih pravilnikov. Glede na delovne razmere povprečni dodatek v navedeni višini sploh ni visok, ker bi maso kalkulativnih dohodkov povečal kvečjemu za 2 do 3 %. Vendar pa sindikati vztrajajo pri podrobnejši opredelitvi vpliva delovnih razmer in konkretizaciji delovnih mest, ki so upravičena do takega dodatka. Zato bo – po poročilu sveta za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo, komisija za pripravo osnutka sporazuma konkretizirala dodatke za težje delovne razmere v realnih fiksnih zneskih za posamezna delovna mesta ali skupine delovnih mest.

Po priporočilu omenjenega sveta bo komisija za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma v njegov dokončni predlog vnesla tudi določila o minimalni akumulaciji, na kar so za zdaj „pozabili“. Upošteva se načelna stališča in izhodišča sindikatov glede konkretne vsebine samoupravnih sporazumov bodo v sporazumu tehnološke skupine predilnic, tkalnic in oplemenitilnic prilagodili določila, ki urejajo delo v podaljšanem delovnem času, ob nedeljah in državnih praznikih. Komisija bo preverila tudi praktično učinkovanje formule, po kateri bi v tej panogi ob najmanjšem zaslužku 900 din za polni delovni čas in normalni delovni uspeh izračunavali tudi najvišje osebne dohodke in tako zagotovili pravična delitvena razmerja. MG

V znamenju sporazumevanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

pombo je predstavnik komisije za pripravo tega sporazuma sprejel – pravzaprav pa smo hoteli reči, da bi bilo prav, ko bi tako določilo usnjarjev sprejeli v svoje sporazume tudi drugi, ki se sporazumevajo o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Zaplet na seji je povzročilo vprašanje, ali naj, denimo odpravnine bremenijo maso osebnih dohodkov ali pa sklade skupne porabe. V tem „sporu“ je slednjič prevladalo trezno stališče: za sindikate pravzaprav ni važen vir teh sredstev, pomemben je njihov namen in to, da omejuje višino v ta namen porabljenih sredstev, saj bi se tudi v tem primeru lahko skozi zadnja vrata prikradle najrazličnejše anomalije.

Po sklepu zadnjega plenarnega zasedanja republiškega odbora tega posebnega sindikata, morajo vsi samoupravni sporazumi s področja industrije in rudarstva vsebovati določila, da se podpisnice zavezujejo zagotoviti socialno varnost delav-

cem, ki se ob modernizaciji pojavljajo kot odvečna delovna sila. Sklep torej ni več sporen – zato pa bi kazalo toliko bolj razmisliti o pobudi, izrečeni tokrat: ali ne bi kazalo to načelno določilo tudi konkretizirati? Morda tako, da bi se podpisnice sporazuma zavezale, da bodo ustanovile poseben solidarnostni sklad in vanj prispevale del ustvarjenega dohodka, da bi tako čimbolj uspešno zagotovile socialno varnost morebitnih tehnoloških presežkov delovne sile? – Vprašanje, ki bi tudi že lahko pomenilo odgovor?

Kar pa zadeva oba v uvodu omenjena osnutka sporazumov, samo naslednje: k rudarskemu pravzaprav predsedstvo ni imelo posebnih pripomb, zato pa toliko več na sporazum grafičarjev, novinarjev in založnikov! Očitek predsedstva je veljal zlasti temu, da predlagatelji brez argumentov bistveno odstopajo od KOD za posamezne kategorije delavcev, kot jih je določil družbeni dogovor, pa tudi vpliv delovnih razmer je po mnenju predsedstva potrebno podrobneje opredeliti. Preprosto povedano: ne kaže, da bi sindikat dal soglasje k osnutku sporazuma, kakršen je. S.B.

KAKO UČINKOVITO OBVEŠČATI SAMOUPRAVLJAVCE

Gradnja poročila

Naj v sistemu samoupravljaljskega komuniciranja uporabljamo neposredno ali posredno komuniciranje, v vsakem primeru je treba izbrano vsebino podati, se pravi posredovati članom delovne skupnosti v zaokroženi celoti in na tak način, da sprejemniku omogoči spoznati njeno bistvo. Pravimo, da mora biti informacija ali obvestilo, sporočilo o nečem smiselno sestavljeno in podano na zanimiv, privlačen in razumljiv način.

V nadaljevanju bomo porabili ta prostor za nekaj sestavkov o gradnji poročila in njegovih inačicah ter spomnili na najbolj značilne posebnosti novinarskih, člankarskih in novinarsko-literarnih zvrsti.

Torej najprej o gradnji poročila nasploh, ne glede na to, ali se odločimo za pisanje novinarske, člankarske ali novinarsko-literarne zvrsti!

Po načinu podajanja bistvenih sestavin informacije ali sporočila, po zaporedju nizanja bolj in manj pomembnih sestavin in po možnosti, da sprejemnik sporočila lahko razbere zaporedje razvijanja podanega problema, pojava ali dogodka, lahko naštejemo štiri glavne načine gradnje poročila. To so:

1. francoska ali kronološka gradnja,
2. ameriška ali podatkovna gradnja,
3. kombinirana ameriško-francoska gradnja in
4. bločna gradnja.

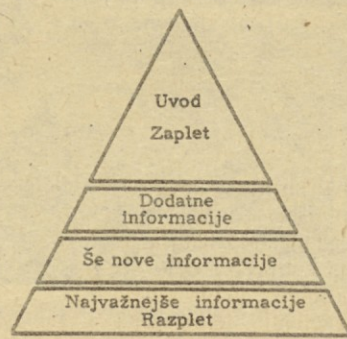
FRANCOSKA GRADNJA

Francoski ali kronološki način gradnje poročila se odlikuje predvsem po zaporednem nizanju sestavin nekega problema, pojava ali dogodka, kakor so si te sestavine sledile, si sledijo ali si bodo sledile. Bralec ali poslušalec tako grajenega poročila ima možnost

spoznati, kako se je neki problem, pojav ali dogodek razvijal, se še razvija ali se bo razvijal od svojega začetka do konca. To stopnjuje njegovo pozornost in olajšuje razumevanje, ker prav gotovo vpliva na večjo mikavnost podanega sporočila. Zahteva pa od braleca ali poslušalca, da tako grajeno poročilo bere ali posluša do konca, saj sicer ne more zvedeti za njegov razplet, za njegovo bistvo, ker je to vselej na koncu, v sklepnem delu.

Francoski ali kronološki način gradnje poročila je zlasti primeren za človeško tople zgodbe. Način podajanja venomer stopnjuje ter povečuje bralečev oziroma poslušalčev interes. Če sprejemniku namenjena vsebina ni podana na tak način, se lahko zaradi upada njegovega interesa prekine komunikacijski stik sprejemnika z virom sporočila, ker komunicirano sporočilo v sprejemnikovi zavesti ne sproži zaželenih miselnih procesov...

Opisani način gradnje poročila je primeren zlasti takrat, kadar čas ni odločilnega pomena in kadar omogočajo komunikacijski

Gradnjo poročila po francoski shemi predstavlja pričujoča piramida. Od časa, ki ga bo imel bralec ali poslušalec tako grajenega poročila, prav tako pa tudi od same komunikacijske zmogljivosti načina oziroma sredstva za obveščanje, bo odvisen tudi obseg tako grajene informacije.

novo!

9V super
baterijaza
transistorje

PRVA BATERIJA
ELEKTROKEMIJSKEGA
SISTEMA
ZRAČNE DEPOLARIZACIJE
V JUGOSLAVIJI,
PO MNENJU STROKOVNJAKOV
ENA NAJBOLJŠIH NA SVETU

tovarna
baterij in
baterijskih naprav
zmaj, Ljubljana

ZMAJ

S SEJE PREDSEDSTVA RO SINDIKATA DELAVCEV
STORITVENIH DEJAVNOSTI

Soglasje za stanovanjska podjetja

Sporazuma za trgovinska podjetja in za delovne
organizacije s področja turizma in gostinstva bo
treba še popraviti

Razširjena seja predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, ki je bila minuli torek v Ljubljani, je bila za prisotne dokaj naporna. Na dnevnem redu je bila namreč obravnavana kar tri samoupravni sporazumi o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov: za stanovanjska in trgovinska podjetja ter delovne organizacije s področja gostinstva in turizma. Treba je bilo temeljito pretrpeti pripombe na izoblikovane predloge samoupravnih sporazumov in po možnosti že tudi sklepati o soglasju...

Kot prvi je bil na dnevnem redu samoupravni sporazum o pogojih oblikovanja in delitve dohodka in o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v stanovanjskih podjetjih Slovenije. Predsedstvo republiškega odbora je ugotovilo, da so določila tega samo-

upravnega sporazuma v skladu z določili zakona in splošnega družbenega dogovora za gospodarstvo. Po mnenju predsedstva so tudi merila za delitev dohodka in tem sporazumu zasnovana tako, da stimulirajo delovne organizacije k doseganju čim boljših rezultatov. Ne glede na dileme v zvezi s 25. in 26. členom sporazuma, ki regulirata vprašanje najnižjih oziroma najvišjih osebnih prejemkov, so člani predsedstva republiškega odbora po daljši razpravi izrekli soglasje sindikata k samoupravnemu sporazumu za stanovanjska podjetja. Slavnostni podpis sporazuma bo 5. septembra. Nekoliko več pripomb je imelo predsedstvo na predloga samoupravnih sporazumov za trgovinska podjetja in za delovne organizacije s področja gostinstva in turizma. Zato je predsedstvo sklenilo, da je potrebno v čim krajšem času oba osnutka popraviti in prečistiti. A. UI.

kanali, kot so bilten, oglasne deske, interno glasilo, dovolj prostora na svojih straneh in kadar ne zahtevajo nujnega skrajševanja, ker bi bilo treba odstopiti nekaj prostora še drugim, tudi pomembnim sporočilom.

PRIMER: KAKŠNA BO USODA NAŠEGA SKLADIŠČA?

Na dvorišču pred skladiščem gotovih izdelkov, ki v celoti še ni zgrajeno, je iz meseca v mesec večja gneča. Zaboji z novimi izdelki so že zaprli pot k skladišču za odpadke, pod nadstrešjem obrata za strojno obdelavo pa ni več prostora niti za parkiranje tovornjaka.

Dežju in drugim vremenskim vplivom izpostavljeni zaboji ter izdelki v njih čakajo bodisi na odpremo naročnikom ali pa na dograditev novega skladišča. Škoda za sedaj še ni velika, jasno pa je, da se iz meseca v mesec povečuje. Ali se bodo gradbena dela še zavlekla? Za odgovor smo vprašali vodjo vzdrževalne službe inž. Rajglja. Povedal je, da slabo kaže. Gradbeno podjetje „Zid“ je namreč povečalo cene svojih storitev, zaradi česar nam je zmanjkalo 900.000 dinarjev za dograditev skladišča. Ker sami nimamo nujno potrebnega denarja, si bomo morali pomagati, kakor vemo in znamo. V nasprotnem primeru bo škoda vse večja ne samo zaradi odpadajočega ometa in rjavenja nosilnega ogrodja na nepokritem delu skladišča, ampak tudi zato, ker se uničuje embalaža in se kvarijo izdelki.

Da bi zvedeli za rešitev iz zagate, smo prosili za odgovor direktorja podjetja tovariša Ogrina. Potrdil je Rajgljevo oceno in dodal, da bi lahko še letos spravili skladišče pod streho, če si manjkajočih 900.000 dinarjev izposodimo. Ker nam banka ne more zagotoviti kratkoročnega posojila, bi kazalo skleniti ustrezno pogodbo s podjetjem „Prevoz“. To bi nam posodilo brez obresti za eno leto omenjeni znesek, če bi mu mi posodili pod enakimi pogoji za pol leta 50.000 dolarjev za obnovo prometnega parka.

Direktor Ogrin je še dodal, da se bo vodja finančne službe Rakovec poskušal sporazumeti s podjetjem „Prevoz“, seveda pa samo v primeru, če se bodo zbori delavcev po delovnih enotah ter delavski svet podjetja s tem strinjali...

V tem primeru je podana kronologija problema, ki tare namišljeno delovno organizacijo, v sklepnem delu poročila pa je nakazana možnost, kako problem rešiti. Bralec ali poslušalec mora poročilo prebrati od začetka do konca, če hoče spoznati bistvo; ima pa pri tem možnost spoznati tudi medsebojne vzročnosti nakazanih problemov, pojavov in dogodkov...!

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIČ:
GRADNJA POROČILA – AMERIŠKI NAČIN

Komentatorjev stolpec

DRUGA PLAT
MEDALJE

Na številnih posvetih o sedanjih gospodarskih razmerah je čutili vse večjo zaskrbljenost. Naš družbeni razvoj je vse prej kot skladen in harmoničen. Medtem ko gospodarstvo vidno peša, pa proračuni nenehno rastejo. Predvideli smo samo 10,8% povečanje proračunov, toda ti se polnijo precej hitreje in so se povečali kar od 24% do 30% – kakor kje!

Ni potrebna posebno izčrpna analiza za ugotovitev, da je glavni vzrok povečanja proračunskih sredstev izven-gospodarske porabe, povečanih investicij in še mnogočesa podobnega tudi v gospodarstvu. Vzrok je enostaven: ker gospodarstvo deli več kot ima, se to odraža tudi na vsem, kar je izven njega in kar je z njim povezano s trdno denarno vezjo.

Dinar je začel naglo drseti navzdol takrat, ko smo z zveznimi predpisi opredelili, naj delovne organizacije določajo svoj dohodek na podlagi fakturirane, ne oa plačane realizacije. Osnovni motivi za takšno odločitev so bili politično-socialni: delovnemu človeku, smo rekli, se mora takoj priznati vse, kar proizvede. Takšna pomoč pa se je kaj hitro izrodila v svoje nasprotje. Nastala je možnost za nenormalno ravnanje na vseh ravneh samoupravnega odločanja. Ni težko uganiti, kako lepo se da barantati s „fakturirano realizacijo“. Osnova za delitev je v vsakem primeru vse tisto, kar je proizvedenega ne glede na to, če to blago ali usluge tržišče potrdi ali če proizvod najde kupca. Na podlagi „fakturirane realizacije“ ima gospodarstvo torej možnost deliti tudi tisto, česar kot vrednosti ni.

Takoj nato je prišlo tudi do takšnega avtomatizma delitve, po katerem odteka denar z različnimi ključki, žlicami in žličkami v izven-gospodarske dejavnosti. Prav zato proračuni in izvenproračunska poraba tako hitro rastejo.

Ce obračun po „fakturirani realizaciji“ povzroča inflacijo, potem bi ga bilo potrebno spremeniti. Jasno je, da bi to za mnoge pomenilo zatogovanje pasu. Izključitev fiktivne vrednosti iz manipuliranja bi povzročila delno povečanje likvidnosti gospodarstva, toda tudi zmanjšanje dohodka in vsega, kar iz tega sledi. Toda jasno bi se pokazalo, kdo resnično ustvarja dohodek in kdo dela z izgubo.

Zato je zelo pomembno, da vnašajo novi predpisi o samoupravnem in družbenem dogovarjanju na področju delitve v nova samoupravna pravila ravnanja tudi načelo spodnje meje družbene rentabilnosti. Sicer smo že doslej imeli predpise, ki točno predvidevajo postopek, da morajo delovne organizacije, ki poslujejo z izgubo, v določenem roku izdelati program sanacij in ga predložiti občinski skupščini, vendar se je tega držala le malokatera organizacija. Danes pa lahko trdimo, da bo to načelo, sprejeto v republiške in pokrajinske predpise, bolj spoštovano, ker bodo morale republike in pokrajine posej mnogo bolj skrbeti za „svojo“ akumulacijo, saj skupne zvezne blagajne ni več. To bo sčasoma onemogočilo „proizvodnjo izgub“ in spodbujalo svobodnejše gibanje kapitala, strokovnjakov in tehničnih novosti iz tistih panog in podjetij, ki zaostajajo. Brez takšnega svobodnega kroženja in selekcije na enotnem jugoslovanskem gospodarskem področju ne more biti resnega napredka. To je še posebej pomembno za Jugoslavijo, ki se hoče čedalje bolj vključevati v mednarodno delitev dela.

Naša samoupravna družba mora torej nujno sprejeti tudi drugo neprijetno stran tega procesa – likvidacije nesposobnih – če res želi gospodarsko rasti.

V. BLATNIK

Predlog velenjskih odbornikov

Čimprej naj bi odpravili sistem subvencioniranja maloprodajnih cen prehrabnih artiklov

Občinska skupščina Velenje je predlagala Izvršnemu svetu Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj stori vse, kar je v njegovi moči, da bi čimprej odpravili sistem subvencioniranja oziroma kompenzacije maloprodajnih cen prehrabnih artiklov. Odborniki Skupščine občine Velenje namreč

ugotavljajo, da v zadnjem času sprejeti sklepi o subvencioniranju maloprodajnih cen nekaterih prehrabnih predmetov samo povečujejo socialne razlike, saj kupujejo te najpomembnejše prehrabne artikle po subvencioniranih cenah tudi tisti občani, ki bi jih sicer lahko plačevali po višjih, se pravi eko-

nomskih cenah, ne da bi bil zato bistveno prizadet njihov življenjski standard.

Velenjčani torej predlagajo odpravo sedanjega sistema subvencioniranja oziroma kompenzacije maloprodajnih cen nekaterih prehrabnih artiklov. Menijo pa, da bi morali to odloči-

tev sprejeti pogojno, to je, da bi z draginjskimi dodatki, otroškimi dodatki in socialnimi podporami zagotovili pokrivanje višjih življenjskih stroškov družinam in osebam z najnižjimi dohodki, se pravi vsem tistim, katerih življenjski standard bi bil zaradi uveljavitve ekonomskih cen najbolj prizadet! (vs)

Vzroki so drugače –
ne v medsebojnih odnosih

(Nadaljevanje s 1. strani)

naše proizvodnje, vendar pa se bodo zadeve verjetno hitro normalizirale.

Direktor Železarne Jesenice magister inženir Peter Kunc, ki smo ga te dni vprašali, kako gleda na to, da je Petrol-Ljubljana ustavil jeseniškim železarjem dobavo mazuta, nam je z navedeno izjavo prikazal ta spor v drugačni luči, kot pa smo pričakovali. Po pravici povedano, mislili smo, da bomo na Jesenicah slišali trpke besede na račun Petrola, tako pa smo zvedeli, da sodelovanje s Petrolom visoko cenijo in da mu vzlic temu, da jim je „nastavil kopje na prsi“, prav ničesar ne očitajo.

„Petrol nam je res povzročil nevšečnosti,“ – je dejal mg. inž. Kunc, „toda kaj pa je mogoče storiti drugega? Primanj-

kopje proti nam, nas s tem prisilil, da tudi mi naperimo kopje proti svojim dolžnikom. Čeprav neradi, bomo morali to zares tudi storiti, saj nam nič drugega ne preostane.“

**JAZ DOLGUJEM TEBI,
TI DOLGUJEŠ MENI,
ON PA NAMA OBEMA . . .**

Direktor Železarne Jesenice pravi, da je spor s Petrolom samo člen v verigi podobnih sporov, do katerih lahko pride vsak čas. Vsi ti spori pa izvirajo iz splošne nelikvidnosti jugoslovanskega gospodarstva, ki je vedno hujša.

Mg. inž. Kunc: „Medsebojna dolgovanja v Jugoslaviji so vsak dan večja, kriza nelikvidnosti je vedno hujša. Slovenske železarne imamo sedaj že za 600 milijonov novih dinarjev terjatev. Pred letom dni so kupci približno isto vsoto dolgovali vsem jugoslovanskim železar- nam, sedaj pa ta dolgovanja znašajo že več kot dve milijardi novih dinarjev.“

Ker železarnam ne dotekajo sredstva za prodano proizvodnjo, postajajo seveda tudi same dolžniki – in to vedno večji. Tako občasno prihaja do tega, da jih dobavitelji prenehajo oskrbovati z materiali, ki jih potrebujejo za proizvodnjo.

„Samo slovenski kupci“, pravi inž. Kunc, „dolgujejo naši železarni več kot 200 milijonov dinarjev, samo dva zagrebška kupca pa dobrih 30 milijonov. Če bi nam kupci redno plačevali, potem bi finančno stali na trdnih nogah, tako pa je naš račun že dolgo stalno blokiran. Dejstvo je, da blokirana sredstva naše železarne predstavljajo približno 30% vseh blokiranih sredstev v Sloveniji, vendar pa trdim, da mi nismo tista črna

ovca, ki povzroča nelikvidnost. To se bo dokazalo, če pride do totalnega kliringa, za katerega se železarji zelo zavzemamo. Ta kliring bi pokazal, kje so v tem trenutku žarišča nelikvidnosti, čeprav ni povsem gotovo, da bi razkril resnično prava žarišča. Vsekakor je potrebno videti, odkod izvira ta bolezen, čeprav to samo po sebi nelikvidnosti ne bo prav nič zmanjšalo. Dvomim tudi, da bo po izvedbi totalnega kliringa kaj spremenjeno na bolje; če bodo pri investicijah še naprej zapostavljena obrtna sredstva in če bo še naprej forsiral ekspanzija tako imenovanih propulzivnih vej gospodarstva, potem lahko pričakujemo, da bo že nekaj mesecev po totalnem kliringu stanje glede likvidnosti oziroma nelikvidnosti zelo podobno današnjemu.“

**AKCEPTNI NALOGI
IN KOMPENZACIJE**

Jeseniški železarji si zelo prizadevajo, da bi svoje dolgove poravnali v čim večji meri. Menica, ki je drugod po svetu najstrožja plačilna obveznost, pri nas ni plačilno sredstvo, pri nas to mesto zavzema akceptni nalog – in Jeseničani svoja dolgovanja pokrivajo s temi nalogi, ki dobaviteljem zagotavljajo plačilo, čim se na žiro računu dolžnika naberejo zadostna sredstva. Ker pa za poravnanje medsebojnih obveznosti služijo tudi kompenzacije, asignacije itd., se akceptni nalogi na žiro računu železarne počasi realizirajo. Vsi jeseniški dobavitelji, ki ne morejo iti v kompenzacije, zato zaostajajo pri izplačevanju.

Mg. inž. Kunc: „Železarna Jesenice poravnava kakih 80% svojih obveznosti do dobaviteljev s kompenzacijami. Te so

nekakšen interni kliring in poslovnimi partnerji, kako poteka, pa naj pojasni naslednji primer:

Ferimport iz Zagreba dolguje Železarni 20 milijonov dinarjev, zagrebška INA pa dolguje Ferimportu – ki je zanjo uvozil cevce – 10 milijonov dinarjev. Petrol-Ljubljana dolguje INA milijonov, mi pa dolgujemo trolu 20 milijonov. Potem smo v medsebojno kompenzacijo za najmanjšo omenjeno vsoto, za tistih 10 milijonov, jih INA dolguje Ferimportu.“

S takšnimi kompenzacijami smo do nedavnega uspeli tako rekoč takoj poravnati vse svoje obveznosti v BiH – in to preko Zagreba. Sedaj pa se je v našem poravnavanju obveznosti do BiH preko Zagreba nezataknilo, pa imamo dolguje tudi tam.

Že lani smo predlagali, da svoje obveznosti do Petrola poravnali s kompenzacijo zagrebških kupcev in INE, pa je INA temu vse do zadnjega odločno upirala in zahtevala Petrola, da ji dolgove poravnajo gotovino, s katero pa je Petrol na tenkem. Zdaj pa se le prišli tako daleč, da bomo medsebojne obveznosti poravnali s kompenzacijami, in to v linijah, kot so Metalka-Petrol, INA, dalje Ferimport-ŽELP itd. Čeprav gre za tako rekoč nepomembna sredstva, moramo povedati, da nam nekateri trgovski partnerji skušajo pogati tudi z gotovino, kot že omenjeno, pa je mnogo pomembnejše, da nam pomagajo v kompenzacijah.“

Zakaj pa Jeseničani sploh prodajajo nesolidnim plačnikom – o tem in še o marsikaj drugem pa v naši prihodnji svilki.

kuje mu obratnih sredstev, mora pa uvažati veliko nafte, bencina in drugih derivatov, saj je turistična sezona na višku. Za ta uvoz mora od banke dobiti akreditivo oziroma mora zanj vnaprej zagotoviti dinarska sredstva. Mi pa mu za mazut teh sredstev ne moremo dati, ker smo nelikvidni, ker nam kupci ne plačujejo dobavljenega blaga. Tako je Petrol naperil

VOBJEKTIVU

»Tovarna«,
ki diši
po gozdu

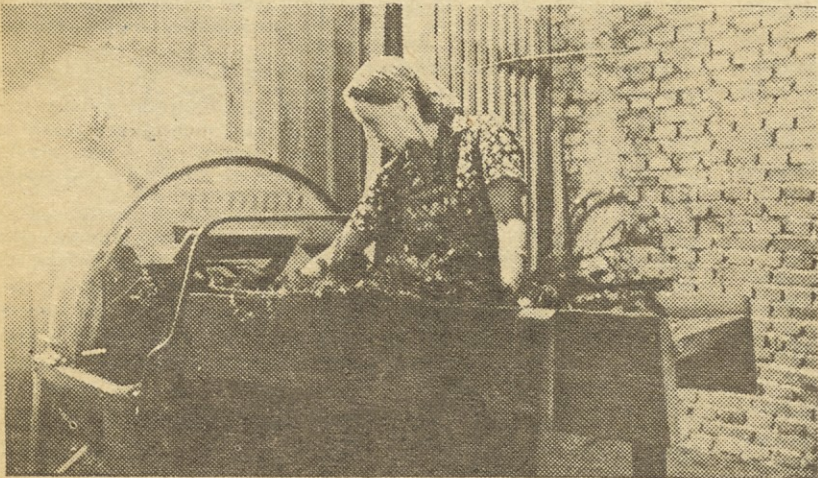
Gozdno gospodarstvo Novo mesto-obrat Podturn ima v vasi Obrh destilarno eteričnih olj. Letos je dvajset let, odkar so jo postavili. V tistem času je imelo skoraj vsako gozdno gospodarstvo svojo destilarno. Danes je destilarna v Obrhu ena redkih, ki še obratuje. „Ne izplača se,“ pravi povsod, „predvsem pa ni ljudi, ki bi nabirali smrekove oziroma jelove iglice.“

„Včasih,“ je pripovedoval Jože Lukšič; referent za izkoriščanje obratov, „je bilo nabiralcev toliko, da smo morali določiti za štirinajst dni vnaprej, kdaj lahko pripeljejo iglice. Danes se le še kakih osem kmetov iz okolice ukvarja z nabiranjem.“ Tako je čedalje več dni, ko „tovarna“ s tremi delavci pogasi kotel, ker ni surovine. „Čeprav,“ kot pravi tovariš Lukšič, „lahko kmet, če se zjutraj

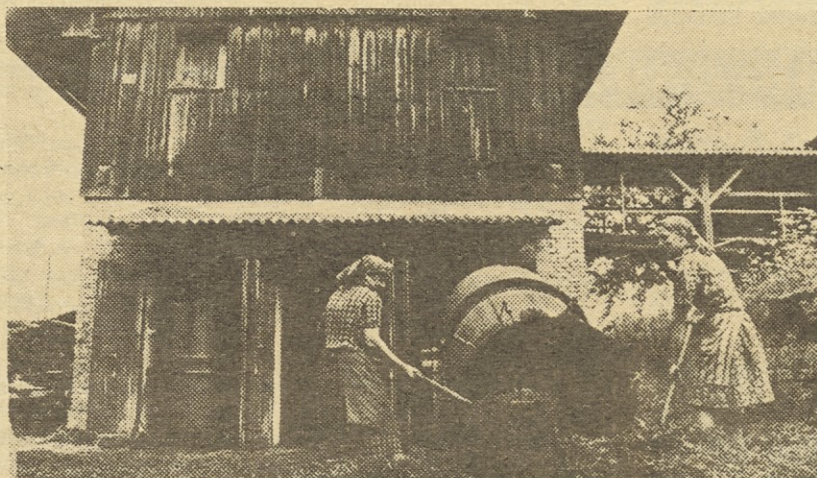
z vozom odpravi v gozd, pripelje zvečer do 1000 kilogramov iglic, kar mu vrže 170 novih dinarjev.“

Postopek, s katerim iz smrekovih, oziroma jelovih iglic dobivajo dišeče eterično olje, je pravzaprav enostaven, nprave pa tudi. Iglice z nekakšno „slamoreznicno“ zrežjo in jih zmečejo v kotle. V Obrhu imajo tri. V kotel potem spustijo paro, kjer vročina vplini lahko hlapljivo eterično olje. Tako pomešano paro potem ohladijo v tekočino. Ker je olje lažje, plava na vodi in ga tako lahko ločijo. S filtriranjem odstranijo še različne smole in tako dobijo čisto smrekovo eterično olje prodajajo ga po 145 dinarjev za kilogram tovarni „Krka“ v Novem mestu.

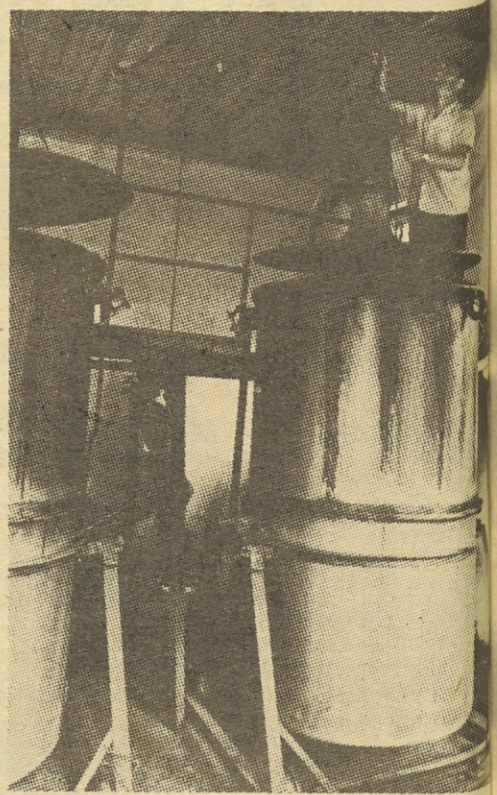
Pred leti so „pridelali“ tudi po več tisoč kilogramov olja letno, lani le še dobrih petsto.

Smrekove vejice najprej zrežejo na kosce, ki so primerni za kotel

Amalija Gorše in Ida Retelj skrbita za polnenje in praznjenje kotlov

Glavni kurjač in sploh vodja destilarne je Ignac Koncilija. Pravkar zapira kotel, poln svežih jelkinih iglic

Trud je skoraj zaman

V kmetijskem kombinatu Žalec dosega za pol nižjo akumulativnost kot v obdobju po reformi, čeprav so v minulih letih več kot podvojili obseg proizvodnje, povečani obseg dela pa zmogli s 15 % manj opravljenih delovnih ur ● Kdaj enakopraven položaj tudi za kmetijstvo?

V Kmetijskem kombinatu Žalec pravijo, da stabilizacijo gospodarstva neposredno občutijo le v močnem povečevanju nelikvidnosti, medtem ko vse druge težave, ki jih ni malo, pripisujejo neurejenim pogojem gospodarjenja za kmetijske organizacije. Rezultat te neurejenosti se izraža v tem, da so, denimo, v obdobju po reformi povečali vrednost proizvodnje od 165 na 393 milijonov din, da so povečali obseg dela zmogli s 4,8 milijona opravljenih delovnih ur ali 15 % manj, kot leta 1965, da pa kljub temu lahko za sklade izločajo le še 3,9 % celotnega dohodka. Tako so kljub porastu fizičnih učinkov finančni rezultati iz leta v leto slabši. Kombinatski torej aktivno posluje zavoljo izrednih delovnih naporov, uspešno uveljavljajo integracijskih procesov, stalne skrbi za izboljševanje organizacije dela, poslovanja in proizvodnje.

Z bridko resnobo v glasu je poudaril dipl. inž. Veljko Kriznik, direktor žalskega kmetijskega kombinata: „Vprašanje, ki se pred nas zdaj zastavlja, je, kako naj bi naš voz peljal naprej, da stanje ne bi bilo še slabše, pa čeprav še vedno predstavljamo eno izmed boljših slovenskih kmetijskih delovnih organizacij.“

V vseh naših razmišljanjih pa je, to odkrito povem, zmeraj poudarjeno tudi pričakovanje, da se bodo izboljšali pogoji poslovanja in gospodarjenja, ki so bili v vsem povojnem obdobju edine v reformnem letu za kmetijstvo ugodni, nato pa so se nezadržno slabšali. S tem mislim na naraščajoča nesorazmerja med cenami reprodukcijskega materiala in končnih proizvodov, kjer ima kmetijstvo vse-

lej zvezane roke.

Poglejte, kaj se dogaja letos: šele pred dobrim mesecem dni smo izvedeli, kakšnih premij in regresov bomo deležni. Zato smo šele pred nedavnim lahko sprejeli letošnji proizvodni in gospodarski načrt. Koliko je, zaradi zamujanja, ki ga sami nismo krivi, realen, ne bi mogel reči. Vem samo to, da letošnji rezultat ne bo boljši od lanskega, čeprav se obseg dela povečuje. K takemu rezultatu pa bodo, vsak po svoje, pripomogli neugodni pogoji za izvoz, zamrznjene prodajne cene, naraščanje cen za reprodukcijske materiale, naša nezmožnost za hitrejšo ekspanzijo. Poglejte: četrtino naše realizacije dosega z izvozom hmelja, pri čemer pa smo ob 5,5 milijona dolarjev izvoza deležni le 7 % retencijske kvote. Nekatere naše načrte so pripravljene kreditirati tuji partnerji, vendar s 7 % retencijsko kvoto kreditov ne bi mogli odplačati in jih raje tudi ne vzamemo.

Ne bi govoril o drugih podrobnih malenkostih, ki vplivajo na naše gospodarjenje, „kradejo“ rezultate našega dela. Razumeli pa boste, če povem, da ob neustreznih in vse do nedavnega tudi neznanjih pogojih gospodarjenja pač nismo mogli izoblikovati stabilizacijskega programa, ker smo tavalji v megli. Vedeli pa smo, da se pogoj s stabilizacijo prav gotovo ne bodo izboljšali. Zato so bile vse naše letošnje odločitve bolj temeljito premišljene kot kdaj prej; še bolj smo se zagrizli v izkoriščanje rezerv. To je praktično vse, kar smo lahko storili, vendar rezultati, v primerjavi z vložnim delom, niso niti enakovredni. Najbolj nas trenutno tepe nelikvidnost. Terjatve do

kupcev so se v zadnjem letu povečale za 63 %, naše obveznosti pa le za 35 %. Tega prav gotovo ne bi zmogli, če sicer ne bi dobro gospodarili. Na račun tega si lahko privoščimo osebne dohodke, ki so vsaj na povprečju vseh kmetijskih delovnih organizacij... Po vsej logiki pa bi morali biti tudi zasluzki boljši, saj dosega v naši panogi nadpovprečne rezultate. Menda ne boste rekli, da je za tak kolektiv povprečni zaslužek 1110 dinarjev primeren in spodbuden!..“

PRİČAKOVANJA IN STVARNOST

Po besedah predsednika sindikalnega odbora v Kmetijskem kombinatu Žalec tovariša Feliksa Smodiša je njihov kolektiv od ukrepov za stabilizacijo gospodarstva pričakoval, da bodo postopno izboljšali pogoje gospodarjenja.

„Iz kateregakoli zornega kota pa zdaj gledamo na stabilizacijo, vidimo, da smo bili v tem pričakovanju ogojufani. Naši ljudje sicer razumejo, da so potrebne tudi žrtve, vendar stabilizacije ne bi smeli izvajati na račun tistih, ki dobro gospodarijo. Kmetijci ne pričakujemo privilegijev, želimo samo to, da bi bili pogoji gospodarjenja vseh gospodarskih panog vsaj približno izenačeni. Razumemo, da morajo biti življenjske potrebe ščene kar najbolj poceni. Ampak kje je rečeno, da morajo kmetijski delavci zaradi tega predstavljati enega najslabše plačanih slojev delovnih ljudi? To je tista krivica, proti kateri se borimo in ki bi jo za ustrezni ukrepi naša družba že lahko odpravila, če...“

Misli ni izrazil do konca, vendar je kljub temu razumljiva.

MILAN GOVEKAR

ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ZELEZARNE, LJUBLJANA

ŽELEZARNA JESENICE

Delovni kolektiv Železarne Jesenice želi ob občinskem prazniku vsem delovnim ljudem mnogo delovnih uspehov!

Proizvajamo: — pločevino — debelo, srednjo, tanko — toplo valjane profile — okrogle, kvadratne, šesterkotne — vlečeno, luščeno, brušeno jeklo — hladno valjane trakove — hladno oblikovane profile — žičnike — varilni dodatni material

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK RADOVLJICE TER JIM ŽELIMO USPEHOV PRI NJIHOVEM DELU!

OBČINSKI SINDIKALNI SVET RADOVLJICA

V NOVI GORICI BODO GRADILI TOVARNO IVERNIN PLOŠČ

SKUPNA NALOŽBA

Investitorja nove tovarne ivernih plošč sta Meblo in Soško gozdno gospodarstvo Tolmin ● Zagotovljen tudi kredit Mednarodne banke za obnovo in razvoj

Lesna industrija na Primorskem je dokaj razvita. Tu je več znanih tovarnih pohištva, ki so se uspešno uveljavile na domačem in inozemskem tržišču. Nadaljnji razvoj te industrije pa je omejen, ker gozdarstvo s tega območja ne more povečati dobave žagane hlodovine in luščencev.

„Pri obravnavanju teh razmer s predstavniki novogoriškega Mebla, smo spoznali, da bi bilo zelo koristno, če bi na Primorskem zgradili tovarno ivernih plošč na osnovi predelave listavcev.“ je povedal inž. Viktor Klanjšček, direktor Soškega gozdnega gospodarstva iz Tolmina. „V zvezi s tem naj pojasnim, da bi naše podjetje lahko dobavilo tovarni letno blizu 100.000 kubičnih metrov lesa, od tega 15.000 kubičnih metrov drobnih iglavcev, zlasti pa borovine, blizu 85.000 kubičnih metrov pa bi predstavljali listavci. Tudi Zavod za pogozdovanje Krasa v Sežani je obljubil,

da bi prispeval blizu 15.000 kubičnih metrov lesa letno. Skupaj z žagarskimi odpadki bi ta surovinska osnova zadoščala za letno proizvodnjo 100.000 kubičnih metrov ivernih plošč.“

TOVARNA BO V NOVI GORICI

Predstavniki Mebla iz Nove Gorice in Soškega gozdnega gospodarstva iz Tolmina so se že dogovorili za gradnjo tovarne ivernih plošč na podlagi skupnega vlaganja, tako da bi vsak partner prispeval polovico sredstev. Pri tem se Soško gozdno gospodarstvo obvezuje, da bo skrbelo za potrebno lesno surovino, tovarna Meblo pa naj bi organizirala proizvodnjo ter se obvezala tudi za prodajo ivernih plošč.

Novo tovarno ivernih plošč naj bi zgradili v Novi Gorici, ker bo prav Meblo največji uporabnik teh plošč. Razen tega je v Novi Gorici poleg tovarne Meblo na voljo tudi potrebno

zemljišče in vsi ustrezni priključki za vodo in elektriko, na voljo bodo tudi vzdrževalni obrati in ne nazadnje kadri, ki bodo gradnjo tovarne vodili in kasneje z njo upravljali. Tovarno naj bi zgradili v dveh letih. Proizvodnja v njej bo visoko mehanizirana, delo pa bo dobilo 50 delavcev.

EKONOMSKI IZRAČUNI

Samoupravni organi Soškega gozdnega gospodarstva in Mebla so že razpravljali o pripravljanih delih za projektiranje tovarne ivernih plošč. Sklenili so tudi že načelni sporazum o skupnem vlaganju. Izdelali so tudi ekonomske izračune, iz katerih je razvidno, da bo gradnja celotne tovarne veljala 153 milijonov 900 tisoč dinarjev. Znani so tudi viri financiranja za gradnjo nove tovarne. Mednarodna banka za obnovo in razvoj, ki je načelno že pristala na sofinanciranje, bo prispevala v devizah 5,5 milijona dolarjev za nakup opreme. To posojilo bo treba vrniti v štirinajstih letih s 7,25 % obrestno mero. Posojilo domače banke pa bo znašalo 32 milijonov dinarjev, medtem ko bosta morala oba partnerja (Soško gozdno gospodarstvo in Meblo) prispevati skupno 20,5 milijona dinarjev lastnih sredstev. Ob tem bo treba prav tako zagotoviti iz lastnih sredstev ali s krediti domačih bank še 18,9 milijona dinarjev za obratna sredstva.

In kakšen bo finančni rezultat te investicije?

Letna realizacija tovarne ivernih plošč bo znašala 152 milijonov 800 tisoč dinarjev, od tega bi na materialne stroške odpadlo 85,945.000 dinarjev, za osebne dohodke in obveznosti 14,542.000 dinarjev, za amortizacijo 24,294.000 dinarjev in za sklade 28,019.000 dinarjev.

Kot je pojasnil direktor Soškega gozdnega gospodarstva, bi bil po tej kalkulaciji na primer njihov letni delež pri skladih 14,009.500 dinarjev. Ta denar bi Soško gozdno gospodarstvo lahko porabilo za bistveno povečanje investicij pri gojenju gozdov, pri izgradnji cestnega omrežja in za nabavo nove mehanizacije. S tem bi razbremenili čisti dohodek v osnovni gozdarski dejavnosti, ki bi ga lahko v večji meri uporabili za izboljšanje osebnih dohodkov zaposlenih v gozdarstvu. Pri vsem pa ne bi smeli prezreti tudi dejstva, da uresničitev projekta gradnje tovarne ivernih plošč pomeni tudi znižanje stroškov v gozdni proizvodnji.

KAJ JE NOVEGA V KOLEKTIVU TOVARNE STILNEGA POHIŠTVA IN NOTRANJE OPREME STILLES V SEVNICI?

Mislijo na jutrišnji dan

Priključitev k podjetju Slovenijales je mizarjem iz Sevnice zagotovila nove možnosti napredka

Franc Pipan, predsednik sevnškega občinskega sindikalnega sveta, je predlagal, naj običnem „Stilles“, tovarno stilnega pohištva in notranje opreme. „Dokaj dobro so se organizirali“, je dejal, „kot samoupravljavci in kot sindikat“. Šel sem v njihov kolektiv in se pogovarjal s Stanetom Novšakom, predsednikom delavskega sveta, Otom Šketom, sekretarjem podjetja, in Ernestom Komanom, predsednikom sindikalne organizacije. Naš nekajurni pogovor je potrdil oceno predsednika občinskega sindikalnega sveta.

OD MIZARSKA ZADRUGE DO UGLEDNEGA PODJETJA

Pred kakimi 25. leti je skupina sevnških mizarjev ustanovila Mizarško produktivno zadrugo, ki je delala pohištvo in notranjo opremo, predvsem po naročilu. Že prva leta je kolektiv zadruga vključil v svoj proizvodni program izdelavo stilnega pohištva. Ta proizvodna usmeritev pa je bila še zlasti poudarjena v zadnjih letih, ko je začela na trgu hitro rasti potreba po stilnem pohištvu in po opremi.

Iz zadruga, v kateri je leta 1947 delalo samo 20 mizarjev, je zrastle tovarna, v kateri je zdaj zaposlenih kakih tristo ljudi in njih izdelke cenijo tako doma kot na tujem.

Novembra lani je zapisal v „Stillesu“, glasilu tovarne, direktor Stane Kaluža: „Kvalificiranost naših ljudi in solidnost izdelave sta ustvarila podjetju solidno ime. Zaradi tega in zavoljo konjunktura, ki jo imajo izdelki iz našega proizvodnega programa (tako notranja oprema kot stilno pohištvo), smo imeli in še imamo velike možnosti poslovanja in napredka podjetja. Kljub temu pa zlasti zadnja leta vse bolj pogosto ugotavljamo, da po starem ne gre več. Ni moremo napredovati. Ob ugotavljanju relativno slabih poslovnih rezultatov, ki so v glavnem posledica zastarele tehnologije, razdrobljenega in širokega proizvodnega programa, nerazvitega komercialnega poslovanja in slabo urejene proizvodnje, pa se bolj in bolj neizprosno postavlja pred nas vprašanje, kaj bo jutri, zlasti še, če upoštevamo, da smo že nekaj let kljub visokim cenam, ki jih dosega na tržišču, po ustvarjenem dohodku na zaposlenega na spodnjem koncu lestvice lesne industrije v Sloveniji. Nujna je popolna reorganizacija našega poslovanja, zato pa so potrebna večja investicijska sredstva in tudi novi ljudje, strokovnjaki, ki bodo nosilci boljšega, sodobnega poslovanja. Prav tako pa je očitno, da se mora tudi naše podjetje vključiti v integracijska gibanja.“

NASLI SO REŠITEV

Že nekaj let je sevnški „Stilles“ sodeloval s podjetjem Slovenijales, „preko katerega se je“, kot so mi rekli, „odvijal velik del našega poslovanja, tako prodaje izdelkov kot nakupa reprodukcijskega materiala“. Leta 1969 so sklenili s Slovenijalesom pogodbo o poslovnem sodelovanju, ki je bila prvi resnejši korak k integraciji. Tudi v Slovenijalesu so bili zainteresirani za vse bolj tesno poslovno in proizvodno sodelovanje s „Stillesom“, predvsem zaradi njegovega proizvodnega programa, kot tudi zaradi tradicije in tržnega ugleda tega kolektiva. Na referendumu, ki je bil 20. novembra 1970, so delavci „Stillesa“ izglasovali združitev s Slovenijalesom in centralni delavski svet organizacije združenega dela je 12. marca letos sprejel sklep o priključitvi.

KAJ PRİČAKUJEJO OD INTEGRACIJE?

Program razvoja „Stillesa“ do 1975, pri izdelavi katerega je sodeloval tudi Slovenijales, predvideva rekonstrukcijo, razširitev proizvodnih zmogljivosti in reorganizacijo poslovanja. Sevnško podjetje bo tudi v bodoče približno v enakem obsegu izdelovalo opremo po naročilu, ven-

dar s pomočjo nove tehnologije. V prihodnjih letih nameravajo popolnoma rekonstruirati obrat za proizvodnjo opreme in na novo zgraditi obrat za proizvodnjo maloserijskega stilnega pohištva visoke kakovosti. Za to bodo porabili kakih 17 milijonov novih dinarjev: 7 milijonov je obljubil republiški rezervni sklad, 4 milijone celjska banka, 6 milijonov pa bosta prispevala Slovenijales in sevnško podjetje. Ko bo ta program uresničen, bo v „Stillesu“ delalo 110 ljudi več kot zdaj. Lani so ustvarili 20 milijonov novih dinarjev celotnega dohodka, leta 1975 pa jih bodo že 40 milijonov — torej dvakrat več, medtem ko bo delavcev samo tretjina več kot lani.

Nova tehnologija, nov način serijske proizvodnje in zboljšanje proizvodnega programa naj bi omožile, da bi zmanjšali reizijske stroške, produktivnost pa bi se povečala in večji bi bil tudi dohodek podjetja.

Od integracije torej pričakujejo razen pomoči pri rekonstrukciji tudi stabilnejše poslovanje in hitrejši razvoj. V minulih nekaj letih, ko je prišlo do velikih sprememb na področju trgovine, poslovanja, proizvodnje in bank, se „Stilles“ ni uspel vključiti v te procese in posloval je po starem. Niso imeli dovolj sredstev za rekonstrukcijo pa tudi strokovnjakov, ki bi se ukvarjali s ko-

mercialno, finančno-analitsko in tehnološko stranjo poslovanja, je bilo premalo. V vsej sevnški občini je delalo ob začetku lanskega leta komaj 12 ljudi z visoko izobrazbo, vseh zaposlenih pa je bilo tedaj kakih 3.000. Zato je razumljiva težnja samoupravljavcev v „Stillesu“, da bi po integraciji lahko uporabili trgovske, tehnološke, oblikovalne, propagandne in finančne servisne službe, ki so jih v Slovenijalesu že ureslili in jih bodo še bolj razvili.

Sicer pa so proizvajalci v „Stillesu“ ohranili vse pravice neposrednega samoupravljanja in njihovi samoupravni organi tudi sedaj samostojno oblikujejo in delijo dohodek. Pri svoji proizvodnji in poslovni dejavnosti pa seveda upoštevajo program centralnega delavskega sveta združenega podjetja, pri čigar izdelavi tudi sami sodelujejo.

Stane Novšak, predsednik delavskega sveta, je dejal:

„Če se ne bi tako dobro samoupravno organizirali, kot smo se, ne bi dosegli tolikšnih proizvodnih uspehov in tedaj tudi ne bi tako globoko prodrlo spoznanje, da sodobno gospodarjenje terja nove oblike samoupravnega uveljavljanja.“

O tem pa drugič.

JANEZ VOLJČ

V prihodnji številki: SAMOUPRAVLJAVEC IN NJE-GOVA VELJAVA

EXCORRADO

bitter lemon

NA »HORUK« — ALI PREUDARNO?

Ali je res edino zdravilo za naše gospodarstvo radikalno zoženje razponov osebnih dohodkov in zaustavitev vseh investicij ● Korenine nestabilnosti segajo globlje

V sedanjih razpravah o tem, kaj ukreniti, da bi naša gospodarska rast temeljila na zdravih ekonomskih osnovah, se srečujemo tudi s pomenstavljenim mnenjem, da so za sedanje gospodarske težave krivi le preveliki razponi osebnih dohodkov zaposlenih in investiranje. Če želimo izplavati iz sedanjih gospodarskih težav, bi zatorej morali po mnenju nekaterih kritikov gospodarskih razmer radikalno zožiti razpore osebnih dohodkov in zaustaviti vse investicije.

Toda ali takšna pot res pelje naprej?

Res je, da kaže pri povečevanju osebnih dohodkov najprej zvišati najnižje osebne dohodke. Tretjina zaposlenih v Jugoslaviji prejema manj kot 1000 din na mesec. Toda odkod dobiti sredstva za to? Čeprav je po splošnem prepričanju dohodek gospodarstva premajhen, da bi lahko gospodarstvo samo reševalo ta problem, pa je tudi res, da bi z zaustavitvijo vseh nesmotrnih investicij in s saniranjem izgub v gospodarstvu marsikaj napravili. Če bi investicijska politika prešla v pristojnost delovnih kolektivov, če bi o programu vlaganj odločali neposredni proizvajalci, če bi proračunske presežke uporabili za financiranje sanacijskih programov in če bi — po zgledu federacije — tudi druge družbeno-politične skupnosti zmanjšale prispevke, bi bilo to možno doseči. Povečanje najnižjih osebnih dohodkov pa bo zmanjšalo razpore; zato naj bi bila to le začasna rešitev. Vsaka trajnejša težnja k uravnilovki bi namreč nujno povzročila katastrofalne posledice: destimuliranje kvalificiranih delavcev in strokovnjakov ter njihovo ponovno odhajanje v inozemstvo.

Tudi prenatrjeno zamrzovanje vseh investicijskih gradenj bi nam lahko bolj škodilo kot koristilo. V goreči vni, da bi stabilizirali gospodarstvo, namreč pogosto pozabljamo, da so prav investicije v posamezna področja, s katerimi bi odpravili največje razlike v materialni proizvodnji, najpomembnejši element stabilizacije. Gre seveda za ekonomsko upravičene in smotne gospodarske naložbe. Težava pa je predvsem v dejstvu, da so negospodarske investicije v ekspanziji — na račun gospodarskih ter da so večinoma nepokrite in s tem vir inflacije in nestabilnosti. Kljub temu pa so poslanci v zvezni skupščini ob razpravi o predloženih ukrepih proti nepokritim investicijam upravičeno izrekli bojazen, da utegnejo ti prizadeti tudi tiste investicije, ki so potrebne. Znano je sicer, kakšne težave nam povzročata stalno naraščanje zunanjetrgovinskega deficita, če pa pogledamo strukturo našega uvoza, lahko kaj hitro ugotovimo, da odpade kar 65 % na uvoz reprodukcijskega materiala. Postali smo, denimo, največji uvoznik cementa v Evropi. Po predvidevanjih gospodarstvenikov bomo do konca leta uvozili tudi za 200 milijonov dolarjev jekla; lani smo odšli približno 100 milijonov dolarjev za uvoz kmetijskih proizvodov; preti nam deficit električne energije itd. Zaostajanje teh panog zaradi takšnih ali drugačnih razlogov predstavlja osnovno neskladje v materialni proizvodnji. Tako bo vse dotlej, dokler ne bomo zagotovili lastnih surovin in reprodukcijskega materiala. Prav to pa je glavna naloga prihodnjega načrta našega razvoja in bodoče ekonomske politike.

Napak je torej misliti, da bi vse to lahko dosegli samo s takšnimi ali drugačnimi določili zunanjetrgovinskega režima. Potrebne so nam investicije ogromnih razsežnosti, ki zahtevajo velika sredstva, solidno pripravo, sodobno tehnologijo ter sodobno podkovane strokovnjake in delavce. Brez odprave teh osnovnih pomanjkljivosti ne moremo pričakovati ne trajnejšega ravnovesja med uvozom in izvozom, ne trajnejše stabilizacije.

(V. B.)

... v jugoslovanskih sindikatih

SPREJELI SO AKCIJSKI PROGRAM HRVAŠKA

Mestni svet Zveze sindikatov Zagreba je skupaj z mestnimi odbori posebnih sindikatov sprejel delovni plan do konca letošnjega leta, ki vsebuje naslednje neposredne naloge: razbremenitev gospodarstva, vračanje proračunskih dohodkov in dohodkov skladov v planirane okvire, zmanjšanje davčnih stopenj in prispevkov, vračanje kreditov gospodarstvu v njegova osnovna sredstva, da bi tako zagotovili samofinanciranje razširjene reprodukcije, oprostitev plačevanja prispevka iz dohodka za tekstilno, tobačno in usnjarsko industrijo, s čimer naj bi izboljšali materialni položaj teh panog.

Sindikati želijo tudi proučiti, kaj pravzaprav predstavlja obremenitev gospodarstva. Sindikati v Zagrebu namreč sodijo, da te obremenitve ne pomenijo zdravstvo, prosveta, družbena prehrana, skrb za matere z otroki, temveč da vse to sodi v del ekonomskega razvoja podjetij, zavoljo česar bi bilo potrebno sredstva za te namene kalkulirati v prodajne cene. Podatki namreč pričajo, da produktivnost poraste tudi za 20 %, če so vsa ta vprašanja rešena.

Sindikat v Zagrebu je že posredoval konkreten predlog mestni skupščini, da življenjski minimum ne bi smel biti manjši od 800 dinarjev, medtem ko naj bi znašal minimalni osebni dohodek 1.000 dinarjev. V svojem programu so si sindikati tudi zadali, da bo posebna komisija strokovno ugotovila, kakšen je dejanski življenjski minimum v Zagrebu. Kar zadeva osebni in družbeni standard, sindikati zahtevajo, da se valorizirajo minimalni osebni dohodki in otroški dodatki, da se zviša tudi cenzus za ta dodatek. K temu pa pristavljajo še konkreten predlog: do leta 1975. naj bi 20 % otrok zagotovili varstvo v otroško-varstvenih ustanovah.

Eno od temeljnih vprašanj, ki si ga bo sindikat prizadeval razrešiti v prihodnjem obdobju pa je reševanje stanovanjske problematike. Velja pa povedati, da je mestni sindikalni svet že uspel zagotoviti pri Mestni skupščini 5.000 lokacij za gradnjo družinskih stanovanj v okolici mesta. Sindikati so do neke mere uspeli rešiti tudi problem financiranja stanovanjske gradnje. Predlagali so namreč, da naj bi ustanovili poseben solidarnostni sklad, v katerega naj bi se stekal del sredstev, ki jih delovne organizacije izločajo za stanovanjsko gradnjo.

Kam s presežki?

Republiška konferenca SZDL Hrvatske je podprla predlog republiškega izvršnega sveta, naj bi presežek republiških proračunskih sredstev uporabili za sanacijo žarišč izgub v gospodarstvu. Letošnji presežki proračuna in skladov bodo dosegli 528 milijonov din. V glavnem naj bi jih uporabili v obliki kredita s pričetkom odplačila 1976. leta in s 6,5 % obrestno mero. Največji del razpoložljivih sredstev — 65 % ali 252 milijonov din — naj bi dobila INA, ki je zašla v finančno krizo zaradi prevelikih anuitet tovarni dušikovih gnojil v Kutini.

TUDI V SRBIJI PO POTI USMERJANJA DELITVE

Sodeč po sedanjih razmišljanjih, naj bi sporazumi določali spodnjo mejo zaslužkov in akumulacije

V Srbiji bodo do jeseni sprejeli zakonske in druge akte, ki zadevajo splošne družbene dogovore v republiki; sledili pa jim bodo samoupravni sporazumi med delovnimi organizacijami.

Po sedanjih razpravah sodeč naj bi dogovorjena politika družbenega usmerjanja delitve v Srbiji zadevala določanje kriterijev namenske delitve neto dohodka delovnih organizacij ter razpore osebnih dohodkov med panogami. V zvezi s tem naj bi opredelili tudi spodnjo mejo osebnih dohodkov ter akumulaci-

cije — kot ravni, pod katero gospodarjenje ni dopustno. To bi pomenilo razglasiti načelo, naj dajejo delovne organizacije, ki ustvarjajo na zaposlenega nižji neto dohodek kot pa je povprečje celotnega gospodarstva, v odstotkih manj za sklade in naj imajo tudi osebne dohodke nižje, kot znaša povprečje. In obratno: dohodek, ki je nad povprečjem, daje pravico do nadpovprečnih osebnih dohodkov in obveznost nadpovprečnega vplačevanja v sklade. Izhodišče je dohodek na „pogojno kvalifi-

ciranega delavca“, pri čemer se za posamezne kvalifikacije določa ustrejni skupni imenovalec. Razponi osebnih dohodkov med panogami „na pogojno zaposlenega delavca“ so dosegli razmerje 3,1:1. Z družbenimi

BREST
POHIŠTVO

dogovori naj bi zato znižali te razpore do razmerja 2,5:1 ali celo 2:1. Očitno je namreč, da so te velike razlike zvečine posledica neenakih pogojev pridobivanja dohodka, torej posledica razlik v tehnični opremljenosti, tržišnih privilegijev, monopola in drugega.

—PIK
Sredstvo za ohranitev
svežine in vitalnosti
poljuven
medex
Ljubljana

Odgovornost v samoupravi

Da bi okrepili odgovornost, bi bilo treba po sodbi sodnika vrhovnega sodišča Vojvodine Jovana Munčana člane samoupravnih organov uvesti v kazensko pravo kot subjekte. To naj bi zadevalo predvsem nekatera kazniva dejanja proti gospodarstvu, denimo, neodgovorno poslovanje, povzročitev prisilne likvidacije, oškodovanje upnikov, zloraba pooblastil itd. Prav tako bi bilo treba po njegovem mnenju uvesti nova kazniva dejanja, ki bi sankcionirala dejavnost članov samoupravnih organov, ki jo opravljajo kot nosilci te funkcije, kadar bi šlo za zlorabo te funkcije in za materialno ali nematerialno okoriščenje ali oškodovanje drugega — delovne organizacije, družbene skupnosti ali posameznika. Posebej bi bilo treba sankcionirati kršitev pravic samoupravljanja, kadar ga povzročajo nosilci družbenih funkcij, ker sedanja formulacija v členu 160. kazenskega zakonika ne zadošča, pravi Jovan Munčan.

TE DNI SO REKLI

SREČKO BIJELIĆ, predsednik MK ZK Zagreba v intervjuju VUS:

„Centri finančne moči realnost, pred katero ne sme zapirati oči. Ti centri so najneje od delavske države in administracije. Njihovo delovanje, brez točno opredeljenih ekonomskih in samoupravnih pravic, vodi k likvidaciji samoupravljanja. Pri tem prihaja še odločitev in intervencij uprave, ki imajo svojevrsten „samoupravni“ značaj. Samoupravnje se giblje v teh okvirih, kar mora prilagoditi in podpre svoje ravnanje in odločanje, ralo pa bi biti prav obratno. Trebno je jasno razlikovanje, terminološko, ki bi opozarjalo na to, o kakšnem samoupravljanju je govora, vendar pa se morajo najprej jasno postaviti vsi stveni družbeni odnosi. V sistemu samoupravljanja bi morali vseh važnejših vprašanj odločati proizvajalci in delovni ljudje bodisi neposredno ali pa združeni v delovnih organizacijah družbenih skupnosti.“

Administracija, tehnokracija in etatizem rastejo na finančni moči in „službeni“ doktrini, kljub njihovem sedanjemu položaju v organizaciji družbe, v kateri ostaja na stalnišću, sredstva, moč in vsa oblast pada njim. Samoupravljanje neko združivo s takšno ekonomsko in družbeno organizacijo materialno premočijo.“

GENERALPOLKOVNIK VIKTOR BUBANJ V NIN

„Zamislite si defektnost našega sistema, ki bi temeljilo približno naslednjem pojmovanju: ker agresor silno močan in zato mamno možnosti, da se brani, bi bilo bolje zagotoviti dva do milijona avtomatov, pušk, troblonov in mitraljezov in tak začetni s — pogojno rečeno partizansko obliko vojskovanja. To bi v praksi pomenilo, da brez resnejšega odpora prepušča agresorju naša mesta, industrije, glavne komunikacije in večina prebivalstva, mi pa bi se umaknili v gorovje. Takšne ideje očunjujem kot romantizem tovarniških vojn, ki so se prenehali zanimati za vojne probleme in vojno zmagost že leta 1944, ko so izstopili iz naše armade.“

Ta romantizem je zelo nevarno, ker želi v novih pogojih, zgrajeni družbi brez popravkov uporabiti ideje in postopke iz prejšnjega časa, ko smo se šele borili za novo družbo in ko je naša glavna naloga bila, da razbijemo okupatorska in porušimo tedanji sistem.“

Sekretar Sveta ZSJ Marjan Rožič na seji predsedstva VUS:

„V osnutku srednjeročnega družbenega načrta stoji, da naj bi poprečni osebni dohodki leta 1975 morali doseči 1.450 ali 1.500 dinarjev v primerjavi z letošnjimi poprečnimi osebni dohodki, ki znašajo 1.300 dinarjev. Takšno predvidevanje pomeni v bistvu destimulira delavce in odraža mezdno pojmovanje, po katerem osebni dohodek pomeni majhno nadomestilo za vloženo živo delo, ne pa družbeni odnos čigar sestavni del je realna materialna spodbuda za boljše delo in gospodarsko napredovanje.“

Predložena predvidevanja glede osebnega dohodka za Zvezo sindikatov niso sprejemljiva, vztrajamo, da vsi razvojni načrti temeljijo na visokih osebnih dohodkih in visokih delovnih rezultatih.“

Kakšen bo razvoj Hrvaške?

Hrvaški gospodarstveniki so na sestavljalce hrvaškega gospodarskega načrta naslovili precej očitkov. Rečani jim zamerijo, ker v planu niso nakazali rešitve za jadransko koksarno v Bakru, včrtali nove termoelektrarne, obratov petrokemije in sprejeli programov motorne industrije „Torpeda“. Slavonci jim očitajo, da podcenjujejo stopnjo rasti Slavonije, njene zaposlenosti, razvoja kmetijstva itd.

Vsakdo računa v svojem raz-

voju z večjimi investicijami. Vsako področje si skuša zagotoviti v planu čim večji del „novega nacionalnega kapitala“. Zahteve so mnogo večje od sredstev. Registrirane zahteve presegajo razpoložljivo vsoto že za 50 %. Sredstva, potrebna za ceste, letališče, železnice in mostove, ki jih zahtevajo Slavonci, pa so enaka planiranim investicijam za infrastrukturo vse Hrvaške!

Ne glede na to, da bi planerji

morda lahko predložili ambicioznejši plan, pa je po sodbi hrvaških komentatorjev tega predloga — treba vedeti, da od njih ne moremo pričakovati, naj določijo, kje bo stalna koksarna, kje letališče, kdo bo dobil več inozemskih kreditov — Slavonija ali Dalmacija. Strokovnjaki lahko ponudijo različne variante, z različnimi prednostmi in slabostmi, končno odločitev pa je v rokah gospodarstvenikov in politikov.

Brez besed

ODGOVOR SKUPŠČINE SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SRS VELENJČANOM NA NJIHOVO ZAHTEVO, NAJ BI SREDSTVA STANOVANJSKEGA PRISPEVKA OD INVALIDNIN IN POKOJNIN PRENSLI NA OBČINE

Še enkrat: Neodgovorna počasnost

V Delavski enotnosti smo 29. maja letos objavili pod naslovom „Neodgovorna počasnost“ zahtevo Velenjčanov, naj se sredstva stanovanjskega prispevka od invalidnin in pokojnin prenesejo na občine. Zahteva je bila izražena na posvetovanju, ki ga je sklical Skupščina občine Velenje, udeležili pa so se ga tudi predstavniki Društev upokojencev iz Velenja in Šoštanja, Stanovanjskega podjetja Velenje in Ljubljanske banke – podružnice Velenje. V tem zapisu smo mimo povzetkov razprave in stališč tistih, ki so bili prisotni na posvetovanju, zapisali tudi sklepe, ki so jih udeleženci sprejeli.

Predsedstvo Skupščine občine Velenje je 15. junija letos obvestilo Izvršni svet Skupščine

Na vlogo predsedstva skupščine občine Velenje, števil. 402-15/71-1 z dne 15. 6. 1971, sporočamo po sklepu 52. seje Skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji z dne 16. 7. 1971, da so bile trditve v omenjeni vlogi zavrnjene, da je bila ugotovljena pravilnost dosedanje stanovanjske politike skupnosti in odobreno poročilo republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani z dne 1. 7. 1971 o poslovanju sklada za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev.

Iz poročila republiškega zavoda izhaja, da so sredstva sklada skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v

SR Sloveniji za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev ves čas od leta 1966 namensko uporabljala. V letu 1967 posojena sredstva sklada v višini 30.000.000,00 din za redno izplačevanje pokojnin in invalidnin so bila v letu 1968 z obrestmi vred vrnjena v sklad. Za občino Velenje so bila porabljena sredstva sklada v višini 1.664.204,18 din in ne kot je pomotoma navedeno v vašem dopisu. Sklep in priporočilo Skupščine SRS (Uradni list SRS, števil. 40/67) nista bila izvršena, ker je že samo dejstvo, da v komisijah društev upokojencev sodelujejo predstavniki občin in se skupnost vključuje v izvajanje stanovanjske gra-

SRS o nezadovoljstvu, ki so ga udeleženci posvetovanja dne 13. maja 1971 v Velenju izrazili v zvezi z dosedanjim zbiranjem in razdeljevanjem sredstev za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev. Kopijo tega dopisa so poslali tudi Skupščini SRS, vsem občinskim skupščinam v SRS, Obalnemu svetu Koper, Skupščini mesta Ljubljana, Republiškem sekretariatu za delo, Republiškem sekretariatu za pravosodje in občno upravo in Sekretariatu za zakonodajo IS.

Skupščina skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja SRS je 16. julija letos razpravljala o vlogi Velenjčanov in 26. julija poslala uradni odgovor predsedniku skupščine občine Velenje Nestlu Žganku, ki ga v celoti objavljamo:

ditve v občini, zadostno jamstvo za to, da se stanovanjska vprašanja upokojencev rešujejo skupno z občino. Z dopisom števil. 37/4-69 z dne 11. 4. 1969

sem tudi obvestil vse predsednike občin o tem, kako se uporabljajo sredstva sklada in kdo s sredstvi razpolaga.

Nobene potrebe ni, da bi se sredstva, ki se le evidentirajo v republiki, dejansko pa z njimi razpolagajo komisije društev upokojencev in drugih predstavnikov v občini, kjer so sredstva dejansko uporabljena za upokojence in invalide. Po navedbah predstavnikov društev upokojencev občine s sredstvi sklada, s katerimi so do leta 1965 gospodarile, niso reševale stanovanjskih potreb z novimi primernimi gradnjami. Tudi kriteriji, po katerih se uporabljajo sredstva sklada, morajo biti čim bolj enotni v vsej republiki,

da se zagotovi smotrna uporaba in prepreči samovolja.

Socialno zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije je sprejel sklepe in priporočila (Uradni list SRS, števil. 32/68), po katerih naj skupnost ob sodelovanju društev upokojencev zagotovi, da se bodo sredstva, ki so namenjena za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev in invalidov, uporabljala predvsem za izgradnjo domov upokojencev in invalidov, ne pa za individualno gradnjo. Te sklepe je skupnost realizirala z gradnjo oziroma sodelovanjem pri gradnji številnih domov upokojencev.

Na posvetovanju predsednikov in tajnikov komisij za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev in invalidov v Ljubljani dne 19. 3. 1970 je bil sprejet sklep, da mora sklad še

nadalje obstajati pri skupni enak kot doslej naj bo tudi izločanja, enak naj bo tudi čin uporabe oziroma delitve sredstev.

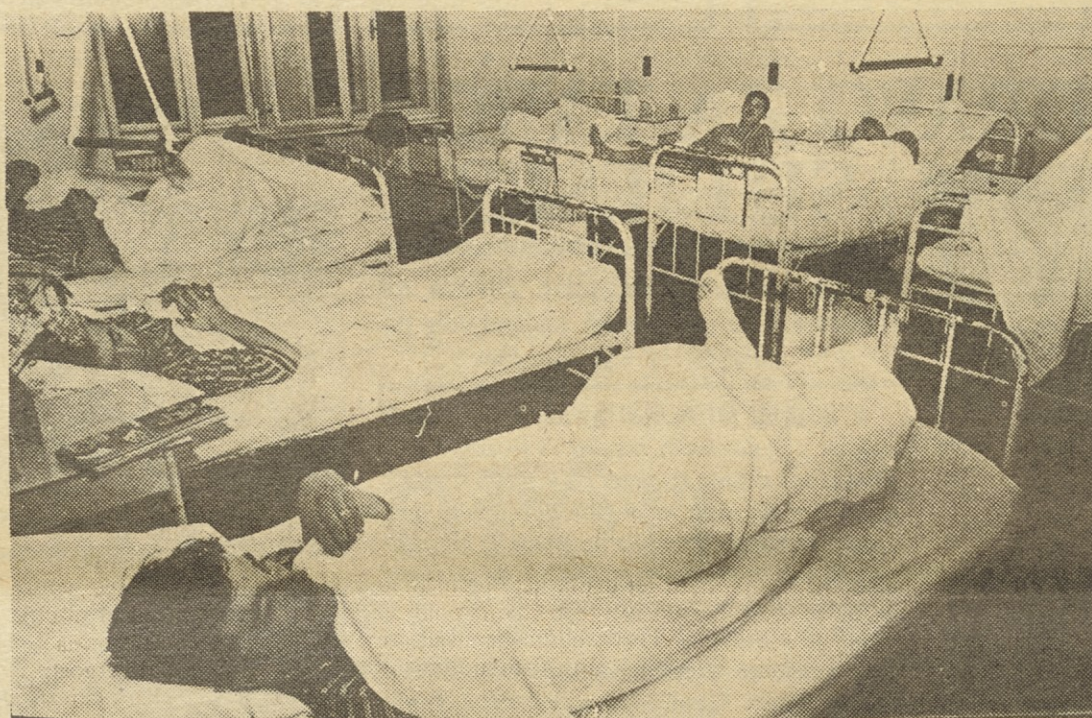
Pravilnost dosedanje stanovanjske politike tega sklada trjuje tudi osnutek republiškega zakona o programiranju in nanciranju gradnje stanovanj je že v javni razpravi. Po osnutku tega zakona naj bi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji v bodoče razpolagala s sredstvi sklada za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev in invalidov. Na podlagi petletnega programa, ki ga sestavi skupnost, se izločajo sredstva za izgradnjo domov in stanovanj, ki trajno uporabljajo za potrebe upokojencev in invalidov, za konstrukcijo takih domov in stanovanj, za izboljšanje stanovanjskih razmer v obstoječih stanovanjskih hišah in stanovanjih upokojencev in invalidov, ter za delno nadomestitev stanovanj upokojencem in invalidom.

Po tem osnutku se izločajo sredstva evidentirajo posebej se vlagajo v poseben sklad stanovanjsko graditev, ki ustanovi pri skupnosti, delno nadomestitev stanovanj upokojencem in invalidom občinske vzajemne stanovanjske sklade.

Ta zakon naj bi začel veljati 1. 1. 1972. Do uveljavitve zakona naj bi se izločala sredstva v višini 4% od izplačanih pokojnin in invalidnin, kot se je vršilo doslej.

Dodajam še, da je bilo s strani skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja posredovano vsem tistim, katerim je bil poslan vaš dopis dne 15. 6. 1971.

Predsednik
JOŽE GLOBAČNIK, I.

„Gneča“, ki je zlasti na kirurškem oddelku največja, prizadeva ne samo bolnike, temveč tudi zaposlene v bolnišnici

PTUJSKA BOLNIŠNICA NUJNO POTREBUJE ZA NORMALNO STROKOVNO DELO DODATNE PROSTORE

Potrebujemo in prispevamo

Že pred dobrimi sedmimi leti so v ptujski bolnišnici naredili perspektivni plan razvoja, kajti jasno je bilo že takrat, da je treba postopoma modernizirati opremo, da si je treba zagotoviti srednji in visoki strokovni kader in urediti prostore tako, da bodo funkcionalni za zdravstveno oskrbo in primerni za bolnike. Postopoma so uspeli nabaviti opremo, dobiti stro-

kovno usposobljene ljudi, potem pa je prišla na vrsto gradnja.

Ni se bilo težko odločiti, kje začeti, kajti najbolj akutna je prostorska stiska na kirurškem oddelku. Zato so se s privolitvijo medobčinskega zdravstvenega centra, ki je razmejil delo med mariborsko in ptujsko bolnišnico, odločili za prizidavo h kirurškemu oddelku.

Sedanji kirurški oddelk je v stavbi, ki je zgrajena leta 1874, njen sedanji prizidek pa je bil zgrajen leta 1940. Bolnikov je bilo vsako leto več, in ne samo na kirurškem oddelku, temveč tudi na drugih, so bolniki v veliki prostorski stiski.

Samo en podatek: površina sedanjega kirurškega oddelka meri 1.517 kvadratnih metrov in po normativih bi smeli imeti v sedanjih prostorih 38 postelj. Imajo pa jih 90, na njih pa je 60% nepokretnih bolnikov. Kaj pomeni taka prostorska stiska za počutje bolnikov, si lahko predstavljamo. Ob tem pa je tudi strokovno medicinsko delo in nega bolnikov skrajno otežena. Oddelk ima za svojih 90 bolniških postelj samo dve kopalnici in dva umivalnika. Bolniki nimajo dnevnih prostorov, pa tudi prostorov za dežurno medicinsko ekipo ni.

Pa kaj bi naštevali, letno se zdravi v ptujski bolnišnici do

12.000 bolnikov, skupno ustvarijo letno okrog 162.000 oskrbnih dni. Vsi, ki so že kdaj bili v ptujski bolnišnici, pa čeprav samo za malo časa, vedo, da so prostorske razmere nevzdržne in da kljub izredni požrtvovalnosti in skrbni strokovni negi zaposlenih, ni mogoče odstraniti temnih senc.

Prav zaveljavo tega so se na ptujskem področju odločili, da kljub vsem težavam zberejo denar za gradnjo kirurškega prizidka. Ko bo ta končan, bodo, tako računajo, do leta 1973 s preselitvijo ostalih oddelkov dobili toliko prostora, da bo strokovno delo lažje teklo.

Akcija za financiranje je stekla že lani. Že od lanskega leta imajo na območju občine Ptuj dodatni prispevek 0,46% in polovico tako zbranega denarja je namenjenega za investicije v zdravstvu. Delovne organizacije – izključno s ptujskega področja, so podpisale pogodbe za sofinanciranje. Dva milijona dinarjev je prispeval samo TGA Kidričevo za investicije v zdravstvo. Pri financiranju sodeluje tudi občinska skupščina s svojimi sredstvi ter bolnišnica. Dodatno k tej akciji pa predlagajo sindikati še, da bi se v delovnih organizacijah zaposleni odločili in odstopili vsaj enodnevni zaslužek za gradnjo bolnišnice. Prepričani so, da se bodo tej

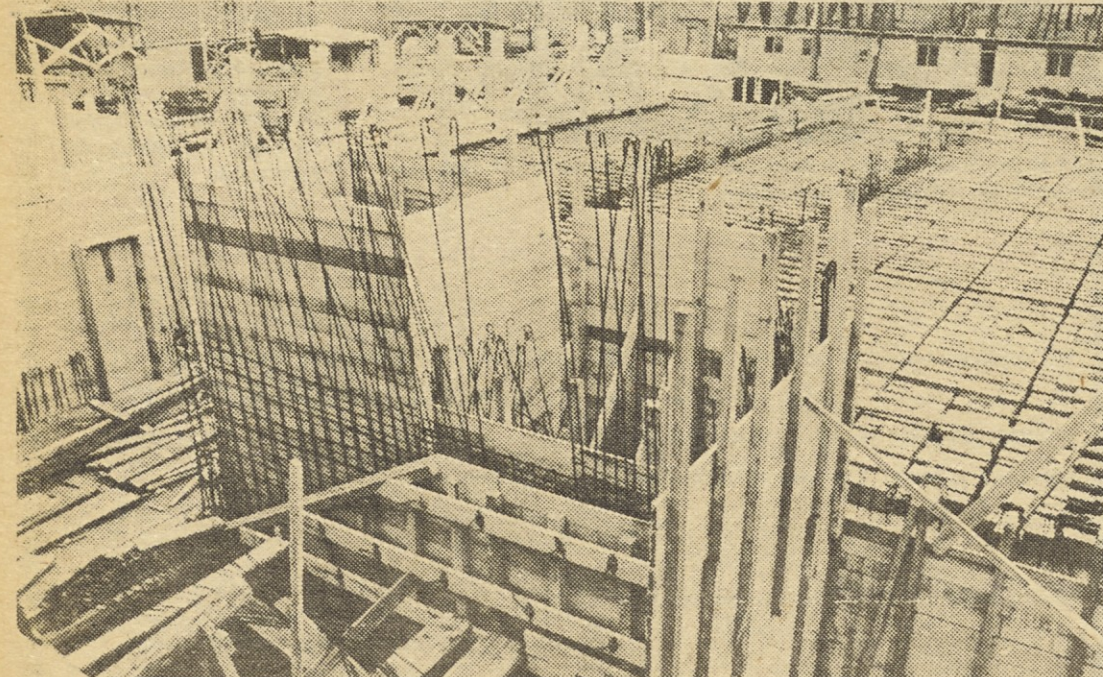
humani akciji delavci odzvali. Temno nebo bolnišnične gradnje varstva v Ptuj se jasni, saj računajo, da bodo s to solidarnostjo no akcijo zbiranja sredstev bolniki in zdravstveno osebje imele boljše pogoje že leta 1973.

Ob pripravljenosti na toliko ne trtve za izgradnjo svoje bolnišnice je tudi razumljivo, da se Ptujčani želeli odkrito pogovoriti ob predlogu, po katerem naj bi sofinancirali mariborsko bolnišnico. In pogovorili so se. Njihovi argumenti, da morajo zgraditi s svojimi sredstvi najprej prostore za svoje bolnike, so bili upoštevani. Kajti vedeti je treba, da se sicer zdravi mariborski bolnišnici tudi prebivalstvo ptujske občine (v letu 1969 je bilo s ptujskega področja 1.904 pacientov, lani okrog 2.200), da pa se istočasno v ptujski bolnišnici zdravijo tudi bolniki z območja mariborske bolnišnice, iz občine Ormož, Lenart in Slovenske Bistrice (lani je bilo samo na območju mariborske občine v ptujski bolnišnici 1.032 pacientov).

S tem, ko so dali prioriteto svoji gradnji, pa Ptujčani niso odklonili pomoči pri izgradnji mariborske bolnišnice, ki je regionalnega značaja. Vendar pa bodo solidarnostno pomagali takrat, ko rešijo najbolj akutne svoje probleme.

Dnevni prostor za bolnike so morali urediti kar na hodniku

Nujno potrebna gradnja prizidka

PO STOPINJAH DELAVSKE ENOTNOSTI

VAŽEN JE UČINEK

Marjan Pogačnik, direktor splošne službe in predsednik centralne komisije za strokovno izobraževanje v veletrgovini Mercator Ljubljana: »Boli nas, da nas slovenski sindikati dajejo za zgled slabega, da nas prikazujejo kot kolektiv, ki ne skrbi za izobraževanje zaposlenih. K sreči vemo, da je resnica čisto drugačna in da bi nas na primer sindikati lahko drugim dali za zgled, kako je treba skrbeti za izboljševanje izobrazbene ravni in znanja vseh zaposlenih!«

V poročilu s seje predsedstva ZSS pod naslovom „Dvig raven izobrazbe in znanja zaposlenih“, objavljenem v prejšnji številki DE, je med drugim zapisana tudi naslednja misel: „Kadrovske in izobraževalne službe so slabo razvite in ne strokovne, v mnogih delovnih organizacijah, tudi v velikih, sploh nihče ne skrbi za izobraževanje. Med takimi delovnimi organizacijami so, denimo, tudi Mercator...“

Takoj po objavi navedenega članka se je v našem uredništvu glasil direktor splošnega sektorja in predsednik centralne komisije za strokovno izobraževanje v veletrgovini Mercator, Marjan Pogačnik in energično svetovalnik, da bi omenjena in nevarno utemeljena načelna kritika lahko bila v kakršni koli obliki z njihovo delovno organizacijo.

Uvodoma je Marjan Pogačnik povedal, da njegova delovna organizacija podpira pobudo in zahtevo sindikatov po dvigavanju ravni izobrazbe in znanja vseh zaposlenih. „Toda, za nas kot organizacijo, ki se je v desetih letih povečala od 180 zaposlenih na 3420 delavcev in še 720 vajencev, je bolj kot načelno razmišljanje pomembno to, kako ob tako naglem razvoju in razmahu ustrezno usposobljati naše kadre, da bi bili kos vsem zahtevam, ki jih s seboj prinaja čas, razvoj tehnologije in zahteve potrošnikov. Na področju podatkov, s katerimi razpolaga naše podjetje, lahko trdim, da smo našli pravi odgovor na to vprašanje, da skratka kadre načrtno izobražujemo že celo desetletje. V zadnjih desetih letih smo n. pr. za razne oblike osnovnega in dopolnilnega izobraževanja porabili 682 milijonov S dinarjev. Zato nas boli, če nas slovenski sindikati dajejo za zgled vsega slabega, da nas prikazujejo kot kolektiv, ki ne skrbi za izobraževanje zaposlenih. Res je, da v naši delovni organizaciji ne poznamo referentov za izobraževanje, da namesto njih delajo komisije za izobraževanje po naših enotah, oziroma centralna komisija. Res tudi je, da nimamo lastnega izobraževalnega centra, čeprav bi ga finančno in drugače vsekar mogli. Toda samo zaradi tega, ker smo izobraževanje organizirali drugače, kot je drugod v navadi, nam ni treba očitati, da sploh nič ne delamo!“

Resnica je ravno nasprotna! Za nas je važen učinek in pa kar najbolj racionalna pot, ki vodi k učinkom. Zato se pri izobraževanju poslužujemo za to usposobljenih institucij, ki pa morajo obvezno spoznati samoupravno organiziranost naše delovne organizacije, preden jim sploh zaupamo kako nalogo.

Nočemo namreč predavateljev, ki bi govorili na splošno, hočemo takšne, ki bodo, zlasti pri specializiranih tečajih, seminarjih in podobno, izhajali iz konkretnih razmer in pogojev poslovanja naše delovne organizacije. Tudi zaradi tega smo na področju izobraževanja že prišli tako daleč, ko skorajda smemo biti zadovoljni s tem, kar smo že dosegli!“

Med 3420 člani kolektiva veletrgovine Mercator jih 2718 dela v trgovinah in prodajalnah, ki jih ima Mercator zdaj že 460, razporejene pa so v 24 občinah. Vsi ti ljudje so v neposrednem stiku z občani; vsi so, kot pogoj za zaposlitev, morali opraviti poklicno šolo. Drugače rečeno: svojo poklic spoznavajo od vajuca naprej.“

Ta „naprej“ pa je naslednji: V minule desetletje se je na raznih šolah (od osemletke do

univerze) izredno ali pa dopolnilno šolalo 327 članov kolektiva. V tem času je Mercator štendirjal 136 dijakov in študentov. Na razne strokovne ekskurzije po domovini in tujini so v teh letih, na stroške podjetja, poslali 392 članov kolektiva. Seminarjev za osebje prodajal se je od 1964 leta dalje, odkar jih prirejajo, udeležilo 377 delavcev. 296 članov kolektiva se je v navedenem obdobju usposobilo za poslovodje prodajal in njihovega namestnika, 36 delavcev za inštruktorje vajencev, 168 delavcev za blagovne manipulante (skladiščnike), 236 delavcev se je spoznalo s hladilno tehniko, 74 poslovodij pa je napredovalo v poslovodje samopostrežnih trgovin. V tečaje tujih jezikov so poslali 167 delavcev, 27 delavcev pa na tri do 4-mesečno prakso v Švico k znani tvrdki

MIGROS. Vse to je Mercator doslej storil za dopolnilno ali dodatno izobraževanje že zaposlenih in to ga je v minulih letih, kot smo omenili, veljalo 682 milijonov S din. Samo letos bodo v te namene vložili novih 28 milijonov S din iz skupnih sredstev podjetja in po programu strokovnega izobraževanja, kot ga je potrdil njihov delavski svet. Nadaljnjih 15 milijonov bodo iz lastnih sredstev ter za specifične potrebe namenile poslovne enote veletrgovine Mercator. Okoli 300 „starih“ milijonov pa bodo letos odšteli za izobraževanje njihovih 720 vajencev.

„Presodite zdaj sami, če ne bi bilo neprimerno bolj prav, da bi naši sindikati dali Mercator za zgled, kako je treba skrbeti za izboljševanje izobrazbene ravni in znanja vseh zaposlenih!“ —MG

Brez strokovno usposobljenega kadra bi pri Mercatorju ne mogli iti tako hitro v korak s časom in potrebami, kot gredo zdaj. Zavedajo se, da so pogoj za uspeh ne le lepo in pregledno urejene ter dobro založene prodajalne, temveč tudi ljudje, ki svoje delo obvladajo. Zavaljo tega z enako pozornostjo skrbijo za vzgojo kadrov kot za sodobno opremljene trgovine. — Foto: Andrej Agnič

V ZASAVJU SO NEZADOVOLJNI Z VPISOM V SREDNJE IN POKLICNE ŠOLE

Premalo interesentov

Vpisovanje kandidatov v razne srednje, vaješke in poklicne strokovne šole na širšem zasavskem območju ni najboljše, kaj ti interesentov je manj, kot prostih mest. Najbolj so se ušeli v trboveljski srednji tehnični šoli. Računali so, da se bo vpisalo okrog 80 novincev, dejansko se jih je samo nekaj nad 40. Tudi v trboveljski gimnaziji imajo še prosta mesta, medtem ko bodo na srednji ekonomski šoli tudi letos lahko odprli tri prve razrede. Na srednji tehnični šoli kandidatov prvič letos ne bo treba opravljati sprejemnih iz-

pitov, predvsem zato, ker je manj novincev. Pojav je zaskrbiljoč. V Zasavju namreč že vrsto let ugotavljajo premajhno zanimanje za tehnične poklice. Dijaki trboveljske gimnazije se raje odločajo za študij humanističnih in drugih ved, najmanj za tehnične. Po drugi strani pa je znano, kako zasavskemu gospodarstvu primanjkuje tehničnega kadra, tehničnih strokovnjakov. Poznavalci upravičeno sodijo, da utegne to bistveno zavreti predviden nadaljnji razvoj nekaterih industrijskih panog in podjetij, ker

tudi odzivi na razpisane študijske niso najboljše.

Čeprav se je v vaješke in poklicne strokovne šole vpisalo precej novincev, nikjer niso dosegli predvidenega števila vpisanih, razen morda v gostinski šoli, ki je že nekaj let rezervirana v glavnem za dekleta, kajti fantje se teže odločajo za poklic natakarja ali kuharja. V rudarskem šolskem centru bi sprejeli letos okrog 120 gojencev, vendar jih za zdaj še nimajo toliko. V trboveljski kovinarski šoli so večkrat razpisali prosta učna mesta in storili še druge

ukrepe, da bi zagotovili dovolj vajencev, vendar v tem niso v celoti uspeli. Tudi v nekaterih podjetjih bi se sprejeli vajence.

Po drugi strani pa se želje enega dela absolventov osnovnih šol ne bodo izpolnile. Fantje zaman iščejo prosta učna mesta za avto in radiomehanike, dekleta za trgovski poklic, šivilje in druge storitvene dejavnosti. Teh mest je v Zasavju odločno premalo, po drugi strani pa je to lep dokaz o nerazvitosti obrtne, servisne oziroma storitvene dejavnosti v družbenem in zasebnem sektorju. Zaostajanje na tem področju seveda najbolj občutijo potrošniki in vsa dosedanja predvidevanja, da bo to področje hitreje napredovalo, so se izjalovila. Že res, da v srednjeročnih razvojnih programih občine planirajo pospešen razvoj na tem področju, toda brez kadrov, brez naraščanja ne bo napredka. M. V.

VELENJE

Ob ustanavljanju temeljne kulturne skupnosti so se v Velenju med drugim zavzemali tudi za to, da bi se v prihodnje muzejska zbirka na velenjskem gradu bolj vključila v kulturno življenje in ustvarjanje v Saleški dolini. Velenjski grad naj bi se tako v prihodnje razvil v eno od žarišč kulturne dejavnosti v občini.

Vodstvo muzejske zbirke je že začelo uveljavljati novo poslanstvo. Ker so v Velenju razstavni prostori zasedeni že do konca leta, so na velenjskem gradu najprej odprli vrata likovnim ustvarjalcem. Tako si te dni Velenjani in drugi obiskovalci gradu že ogledujejo razstavo plastik Antona Hermana iz Šoštanja. Računajo pa tudi na razvijanje nekaterih drugih dejavnosti, tako tudi na organizacijo slikarske kolonije, pa na prirejanje literarnih večerov in nastopov manjših komornih skupin in, med drugim, tudi na ustanovitev stalne zbirke likovnih del. Na velenjskem gradu pa naj bi v prihodnje prirejali tudi nastope gledaliških in drugih skupin. (vš)

V Železarni na Jesenicah vsako leto prirejajo tečaje za žerjavovodje. Nenehna potreba po tem poklicu in pa dejstvo, da kvalificiranih žerjavovodij ni dovolj, jih je prisililo v to, da jih kar sami priučujejo. Te dni končuje štirideset delavcev tečaj, po teoretičnem izpitu bodo delali še praktičnega. V glavnem so to mladi ljudje, med njimi pa je celo eno dekle. — B. B.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

ribnica

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

MARIBORSKA TOVARNA ČEVLJEV LILET SE POSTAVLJA NA NOGE

Sedem let skomin

Ob modernizaciji trenutno najpomembnejšega ozkega grla — obrača šivalnice — pričakujejo v prihodnje še ugodnejše rezultate gospodarjenja

Mariborska tovarna čevljev LILET je pred sedmimi leti zašla v veliko krizo. Takrat si je kolektiv nakopal na glavo blizu 3 milijone dinarjev najrazličnejših obveznosti, ki jih ni mogel poplačati vse do lani. Zato so bili potrebni veliki naporu s lehnega zaposlenega, še posebej pa vodstva podjetja, ki je znalo s pravnimi ukrepi in organizacijskimi prijemi podjetje izveliči iz težav. Iz razgovora z direktorjem podjetja Franjom Gorjancem, vodjem komerciale Otmarjem Toplakom in tehničnim vodjem podjetja Emilom Rakušo je bilo mogoče razbrati, da se krize pred sedmimi leti ne spominjajo radi. Tudi kasneje ni bilo vse tako, kot bi moralo biti. Toda program, ki so si ga naredili, je bil dovolj trdna opora, da so se že doobra izkopali iz težav.

OB MODERNIZACIJI VEČJA PRODUKTIVNOST!

Kako je napredoval LILET, lahko pove že podatek, da so pred sedmimi leti izdelali komaj 700 parov čevljev na dan, danes pa jih izdelajo že 1.400 parov na dan. To jim je omogočila najprej modernizacija montažnega oddelka ki je danes opremljen z najsodobnejšimi stroji, tako kot terja današnja stopnja industrijske čevljarke proizvodnje v svetu. Za to so porabili dva milijona dinarjev, pretežno lastnih sredstev.

„S tem še nismo rekli zadnje besede. Ob modernizaciji montažnega oddelka se nam je pojavilo ozko grlo v šivalnici, kjer imamo že deset let stare in nad 80 % iztrošene stroje,“ je razlagal direktor Franjo Gorjanc. „Zato bomo še letos in v prihodnjem letu vložili nadaljnjih 1,5 milijona dinarjev v rekonstrukcijo šivalnice, ki bo zaključena v prvi polovici prihodnjega leta. Rekonstrukcija šivalnice nam bo omogočila še večjo produktivnost, tako da bomo na dan lahko izdelali 1.600 do 1.800 parov čevljev.“

SPECIALIZACIJA TUDI KLJUČ DO USPEHA

Še do nedavnega so tudi v podjetju LILET proizvajali vse vrste čevljev. To pa ni bilo preveč rentabilno. Ukrepani so pravočasno in proizvodnjo specializirali na žensko modno obutev.

„V specializaciji proizvodnje smo šli še dalje, tako da zdaj proizvajamo žensko modno obutev le na osnovi štirih osnovnih izrezov, iz katerih potem izpeljemo razne variante,“ pojasnjuje vodja komerciale Otmar Toplak. „Pri iskanju našega proizvodnega programa smo se zelo navezali na tržiško tovarno čevljev Peko.“

Vedeli smo, da sami vsega ne bomo mogli narediti. Zato so nam izkušnje Tržičanov vedno zelo dobrodošle. Prav tako želimo glede tega navezati še tesnejše sodelovanje s kranjsko Planiko in tudi drugimi večjimi proizvajalci izven Slovenije, na primer Simeckim iz Zagreba in Krašem iz Karlovca. Sodelovanje z velikimi proizvajalci čevljev pomeni tudi za nas v perspektivi velikoserijsko in rentabilnejšo proizvodnjo,“ je zaključil Otmar Toplak.

V NEENAKOPRAVNEM POLOŽAJU

Ob vseh prizadevanjih celotnega kolektiva LILET pa vsi trije sogovorniki niso prezrili dejstva, da je njihova panoga, v katero sodijo še tekstilci — proizvajalci metrskega blaga — v marsičem v manj ugodnem položaju, kot so druge gospodar-

ske panoge pei nas. Najsi gre tu spričo nizke akumulativnosti celotne panoge, za razne obveznosti do družbe ali za uvoz strojne opreme pod težkimi pogoji.

„Zaradi tega, ker morajo vsi strojno opremo uvoziti, so se usmerili na izvoz. Polovico proizvedenih ženskih modnih čevljev izvozijo v pretežni večini na zahodno tržišče, nekaj pa tudi na vzhod. Le tako lahko pridejo do potrebnih deviz za nakup novih strojev in druge opreme.“

KAŽEJO SE TUDI FINANČNI REZULTATI

Kljub temu, da jih precej ovirajo razni predpisi, v LILETU niso izgubili volje, da ne bi dosegli še večjih uspehov. Finančni rezultati vloženi naporov v minulih sedmih letih se pravzaprav kažejo šele letos. Z neverjetnim veseljem so vsi trije sogovorniki povedali, da so v prvem polletju letos zabeležili 570.000 dinarjev ostanka dohodka, medtem ko je lani v enakem obdobju znašal ostanek dohodka komaj 100.000 dinarjev. Občutno so se popravili tudi osebni dohodki zaposlenih. Pred leti so znašali komaj 320 dinarjev, lani 930, letos v aprilu

pa že 1.200 dinarjev. Takšen učinek so dosegli ob manjšem številu zaposlenih, saj se je le-to zmanjšalo s 350 na 320 delavcev. Računajo, da bodo ob koncu leta pri 30 milijonih dinarjev bruto produkta prigospodarili na sklade najmanj 1.200.000 dinarjev.

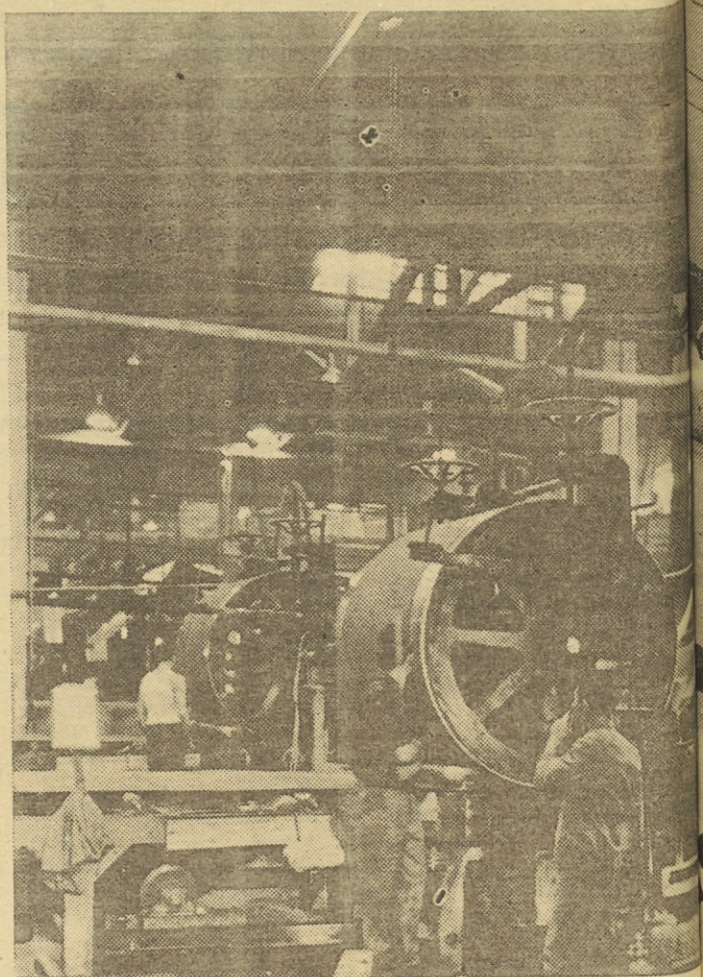
Od tod in tam

ROGAŠKA SLATINA

Čeprav turistična sezona v Rogški Slatini še ni dosegla vrha, so vse hotelske zmogljivosti zasedene, nekaj prostih mest je le še pri zasebnikih. V avgustu bo obisk še večji.

V letošnjem prvem polletju so v Rogški Slatini imeli 83.000 nočitev, od tega kar 43.000 nočitev, tujih gostov. To pa je za okrog 15 % več, kot v istem obdobju lani. V teh številkah niso upoštevane nočitve pri zasebnikih, kjer imajo tudi gostov letos več kot lani.

Kaj privablja goste v Rogško Slatino? Nizke cene — letos jih niso povečevali, znano zdravilišče in pa skrb za dobro počutje gostov.

V Salonitu — tovarni cementa in azbestcementnih izdelkov v Anibovem, proizvedejo letno 300.000 ton cementa. Letošnja rekonstrukcija proizvodnje azbestcementnih izdelkov pa jim bo omogočila, da bodo naredili tudi 230.000 ton teh izdelkov, od tega samo 100.000 ton. Druga faza rekonstrukcije — izgradnja nove cementarne, bo dvignila njihovo „cementno“ zmogljivost za nadaljnjih tisoč ton, kar se bo predvidoma zgodilo leta 1974. — A. AGNIČ

KAJ PRIČAKUJEJO V TRBOVELJSKI STROJNI TOVARNI OD PREFERENCIALOV

Več možnosti za izvoz

Sporazum med evropsko šesterico in državami v razvoju o uvedbi preferencialov, je naletel tudi med zasavskimi podjetji na ugoden odmev. Gospodarstveniki sodijo, da bodo nekoliko bolj konkurenčni s svojim bla-

inles ribnica

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

gom v deželah evropskega skotudi naših bližnjih držav. V strojni tovarni niso bili prepričani, da imajo dokajšnje možnosti za razširitev kooperacijske sodelovanja z nekaterimi zahodnonemškimi partnerji in s tem za pogoje za večji izvoz gotovih izdelkov pa tudi polizdelkov v državo.

Čeprav v tem podjetju še poznajo kontingentov blaga, ga bomo odslej izvažali brez večjih carin, so prepričani, bodo s svojimi izdelki na zahodnonemškem trgu za svojih 12 bolj konkurenčni, kot so bili doslej. To bo nedvomno spodbuda za to, da bo ta kovinska predelovalna delovna organizacija pospešila svoje priprave za širšo menjavo s tujino, pravsem pa z Zahodno Nemčijo.

Sedanja usmeritev trboveljske Strojne tovarne je zmanjšanje izvoz na Vzhod in več prodaje na Zahod. Tako nameravajo letos prodati v Zahodno Nemčijo blaga v vrednosti 10 milijonov din, prihodnja leta pa bo ta vrednost potrojili. Gre pravzaprav za razširitev kooperacijskega sodelovanja z vsemi tistimi zahodnonemškimi podjetji, katerimi je Strojna tovarna doslej ubirala te oblike stikov. Zahodnonemški partnerji so se že interesirani za večje dobave nekaterih vrst strojev in drugih opreme, kot tudi orodij. Zato tovarni pospešeno gradijo novo orodjarno, kjer bo v prvem letu zaposlenih samo 35 ljudi, vrednost proizvodnje orodij pa bo dosegla 10 milijonov din. Vsi orodja bodo izvažali v Zvezno republiko Nemčijo.

V zvezi s tem želi kolektiv Strojne tovarne čimprej usposobiti še druge obrate za vključitev v kooperacijsko proizvodnjo, kajti njegova težnja je, da bi v prihodnje močno povečalo sodelovanje s tujimi partnerji tako svoj poslovni rezultat kot tudi stveno izboljšali. V prvem polletju je znašala vrednost proizvodnje v tovarni nekaj nad milijonov din.

Kdo ve, koliko misli je vtkanih v tisočih kozarcih, ki jih naredijo v hrastniški Steklarni vsak dan. Foto: A. Agnič

ZAOSTRENI POGOJI GOSPODARJENJA V HRASTNIŠKI STEKLARNI

Vročje poletje steklarjev

Naše gospodarstvo nedvomno upravičeno zahteva, da ga razbremenimo ● Polletne bilance številnih naših podjetij, tudi tistih, ki veliko izvažajo, opozarjajo, da ekonomičnost pada, čeprav se je vrednost celotnega dohodka precej povečala ● In ker gre celo za velika, razmeroma dobro organizirana podjetja, bodo razprave o šestmesečnem poslovanju dejansko signal za ukrepanje

Med zasavskimi delovnimi organizacijami, kjer ugotavljajo bistveno slabše poslovne uspehe, je tudi Steklarna. Po podatkih iz polletne bilance je videti, da je kolektiv sicer dosegel 57 milijonov 788.000 din celotnega dohodka, kar je samo poldrug odstotek manj od planirnega. Proizvedli so nekaj nad 10.000 ton blaga. Dohodek je znašal 26 milijonov 667.000 din, ostanka dohodka pa je samo 2 milijona 968.000 din ali 5,14 % celotne vrednostne realizacije, medtem ko so ustvarili lani v tem času ostanka dohodka še enkrat več ali kar 11,83 % celotnega dohodka. Steklarski kolektiv pozna vzroke za slabši polletni uspeh.

Med poglavitnimi so nedvomno letošnje-podražitve surovin, reprodukcijskega materiala pa tudi železniškega in morskega prevoza. Nekatere surovine plačujejo v Steklarni celo za 200 % dražje kot pred objavo ukrepov stabilizacije. Tistih nekaj dinarjev, ki so jih pridobili ob devaluaciji dinarja pri izvozu svojega blaga, so trikrat izgubili zaradi višjih cen reprodukcijskega materiala in drugih podražitev. Ostanek dohodka v višini nekaj manj kot 3 milijone din za steklarski kolektiv, ki šteje 1800 zaposlenih, dejansko pomeni negativen rezultat in zelo picle možnosti za kakršno koli razširjeno reprodukcijo. Če v drugem polletju ne bo prišlo do napove-

danega razbremenjevanja gospodarstva, bo ta zasavska delovna organizacija zelo prizadeta.

VEČJI IZVOZ, DA, TODA ...

Steklarna je v prvem polletju prodala v tujino za 1 milijon 169.000 različnih vrst stekla. Od tega samo 4 % vrednosti odpade na izvoz na Vzhod, vse ostalo so prodali v države Zahodne Evrope in ZDA. V podjetju so zainteresirani za večji izvoz, toda niso pripravljeni prodajati blaga v tujino brez vsakršne stimulacije. Tudi Steklarna bi lahko ravnala tako, kot ravnajo številne slovenske delovne organizacije, ki vse blago prodajo na domačih tržiščih, kjer več za-

služijo, kot pa, če bi ga izvažale. Ob tem kaže še posebej poudariti, da znaša v Steklarni razmerje med uvozom in izvozom 1:12, da torej steklarski kolektiv želi in dejansko dokazuje svojo pripravljenost uresničevati vse najpomembnejše stabilizacijske ukrepe, toda ne za ceno znatno manjše rentabilnosti in ekonomičnosti.

NELIKVIDNOST IN OSEBNI DOHODKI

Še nikoli doslej ni steklarne tako pestila nelikvidnost, kot letos. Konec junija jim kupci dolgujejo 33 milijonov din, njihove obveznosti pa so enkrat manjše. Komaj so 15. julija izplačali osebne dohodke za-

poslenim, nekaj denarja so si morali sposoditi celo pri skladu skupnih občinskih rezerv. Potemtakem so v tem podjetju upravičeno nejevoljni, ker smo pri politiki stabilizacije ostali

za lepšo in bolj čvrsto postavo

melbrosia®

mede

Ljubljana

samo na pol poti. Če ne bomo čimprej stimulirali izvoza, bo Steklarna enostavno preusmerila svojo prodajo na domača tržišča, kjer bo za svoje izdelke prejela več denarja in si tako izboljšala svoj letošnji poslovni rezultat.

TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo je letos maja pripravil predlog za izdajo zakona o telesnokulturnih skupnostih in o financiranju telesne kulture v Sloveniji.

Razlogov za izdajo omenjenega zakona je vsekakor več. Nedvomno je osnovni v tem, da razvoj telesne kulture zaostaja za razvojem na ostalih področjih. Vzroki za to pa so neuspešno reševanje finančnih in kadrovskih vprašanj, nepovezanost z drugimi družbenimi področji, kot so vzgoja in izobraževanje, zdravstvo, turizem, urbanizem in gospodarstvo; ozko pojmovanje telesne vzgoje v celovitem učno-zgodnjem procesu; pogosto zasledovanje predvsem vrhunskih dosežkov; skromna skrb za množičnost v telesni kulturi; še vedno ne dovolj jasno izdelan nacionalni koncept telesne kulture itd. itd.

Razprave in razmišljanja o prihodnji organizaciji naše telesne kulture sovpadajo z zelo pomembnimi spremembami, ki bodo terjale ne le mnoge nove vsebinske in organizacijske rešitve, temveč tudi drugačen način dela in mnogokje tudi spremenjeno miselnost. Da so nekatere spremembe v organizaciji telesne kulture nujne in da telesnokulturne skupnosti niso več le vizija, temveč resničnost in potreba, dokazuje tudi „portoroška izjava“ slovenskih telesnokulturnih de-

lavcev.

Ze dolgo se zavzemamo da mora biti naše delo organizirano tako, da bo prišla do veljave želja in volja slehernega aktivnega člana in vseh za telesno kulturo zainteresiranih in občanov. Tem osnovnim izhodiščem in prizadevanjem smo skušali podrediti tudi organizacijsko strukturo. Oblike naj bi bile takšne, da bodo v največji meri omogočale samoupravnost in ustvarjalnost vseh aktivnih udeležencev v telesni kulturi, telesnokulturna politika pa bi morala biti odraz hotenj in želja vseh ljudi.

Sedanja organizacijska struktura vsebuje v formalnem smislu mnoge od omenjenih elementov, toda spričo premajhne širine in odprtosti navzven ni vedno učinkovita in zato tudi marsikje neustrezna. Danes lahko ugotovimo v telesnokulturnem življenju izredno pestrost oblik, kar je sicer na moč pozitivno, slabo pri tem pa je, da so mnoge oblike preveč odvisne od trenutne materialne in kadrovske moči določenega okolja. Sedanje organizacijske oblike so vse premalo odprte do drugih družbenih struktur, do občanov, krajevnih skupnosti, delovnih organizacij itd. In to je glavna hiba obstoječe organiziranosti. Zaprtost v lastne kroge daje videz nesamoupravnosti v telesni kulturi...

Torej... položaju bomo kos edino le na ta način, da

bodo vse naše organizacijske oblike grajene na potrebah terena, da bodo vse višje organizacijske oblike posledica potreb in hotenj baze, asociacija osnovnih celic, posledica potreb in samoupravnega dogovarjanja, ne pa hierarhično postavljena struktura.

Vemo, da imamo v Sloveniji precejšnjo pestrost organizacijskih oblik, obenem pa ugotavljamo tudi zelo veliko heterogenih stališč ob hkratni premajhni povezanosti in koordiniranosti med nosilci, zato včasih celo govorimo o različnih konceptih razvoja telesne kulture na Slovenskem. Nepovezanost in nekoordiniranost pogojujeta neenakost mnenj o usmeritvi v telesni kulturi, vse to pa vnaša zmedo in nejasnost, kar vse skupaj povzroča neučinkovitost. In pogosto, namesto da bi iskali izhod v samoupravnem dogovarjanju in povezoivanju, prepričujemo drug drugega o nujnosti telesne kulture, vsi, po vrsti sprejemamo stališča o sedanjem in prihodnjem razvoju, v bistvu pa smo neučinkoviti in postajamo malodušni do lastnih sklepov.

Zato morajo občinske zveze za telesno kulturo prerasti v take telesnokulturne skupnosti, ki bodo enakovredno, ustvarjalno in učinkovito delovale na področju splošne telesne vzgoje, športa in rekreacije in ki bodo postale oblikovalec in nosilec telesno kulturne politike v komunih.

Seveda zahteva takšna vloga drugačno sestavo ObZTK. Sestavo, ki bo pomenila integracijo vseh interesov v občini in, ki bo zagotavljala povezanost vseh dejavnikov od občanov, telesnokulturnih delavcev do družbenopolitičnih organizacij in strokovnih institucij. Le tako spremenjena sestava občinskih vodstev bo zagotavljala drugačno vsebino dela.

Sedanja premajhna povezanost in integriranost telesne kulture z ostalimi področji družbenega in ekonomskega življenja je povzročala in še povzroča zaostajanje telesne kulture za drugimi področji. Že precejkrat poudarjeno misel, da je telesna kultura integralni del našega družbenega ekonomskega razvoja, integralni del vzgoje in izobraževanja, integralni del zahtev in potreb sodobnega človeka, je treba v praksi tudi osnovati, načelo samoupravnosti in vsestranske povezanosti telesne kulture z drugimi področji pa uresničiti v novi organizacijski strukturi.

Dilem, vsaj načelnih, okoli telesnokulturnih skupnosti ni več.

Lovorika ekipi TT Prebold

Start štafete 4 x 50 m, kjer je zmagala ekipa TT Prebold.

Občinskega sindikalnega tekmovanja občine Žalec v plavanju, ki je bilo v Preboldu, se je udeležilo 11 ekip. Tekmovale so v naslednjih disciplinah: 50 m kravl, 50 m prsno in 4 x 50 m prosto. Največ prvih mest je osvojila ekipa Tekstilne tovarne Prebold, ki je tudi postala ekipni prvak v plavanju.

Rezultati: 50 m prsno: 1. Sigma Žalec 1:29,7, 2. Obrtni Prebold 1:35,6, 3. TT Prebold 1:37,7 itd; 50 m kravl: 1. TT Prebold

1:05,9, 2. SIP Šempeter 1:06,1, 3. Mleko 1:06,9 itd; 4 x 50 m 1. TT Prebold 2:18,5, 2. SIP Šempeter 2:20,7, 3. Mleko 2:21,5.

Do sedaj so tekmoval delovne organizacije že v sedmih športnih panogah. Trenutno vodi TT Prebold z 930 točkami pred Garantom in Tovarno nogavice Polzele 620, SIP Šempeter 590, Feralitom Žalec 560 točk itd.

T. Tavčar

2 A B C podvodnih športov

Minuli teden smo se na naši športni strani letos prvič dotaknili tudi podvodnih športov. Smo namreč sredi sezone letnih dopustov in marsikdo izmed nas si bo znova privoščil nekaj dni počitnic na morju. Marsikdo izmed nas tudi že komaj čaka, da se bo spet lahko potapljal v kristalno čisti morski vodi in opazoval bujno življenje pod morsko gladino.

Podvodni lovci bodo vzeli na morje tudi podvodno puško. Sprehodi v svetu brez sonca bodo namreč še bolj privlačni, če se bomo potapljali z določenim ciljem. Cilj podvodnega lovca pa je: najti ribo, oziroma odkriti njeno skrivališče, in drugič, ribo ujeti.

Oprema podvodnih lovcev, ki se ukvarjajo s tem športom le v toplih poletnih mesecih, je lahko dokaj skromna. Za uspešen lov zadostuje jezo že maska, puška in plavuti. Vendar, kot smo že povedali, le v toplih poletnih mesecih, ko ima morje najmanj 23 stopinj. Če je voda hladna, potem potrebuje lovec poleg naštetih

opreme tudi posebno podvodno obleko, ki ga varuje pred mrazom, oziroma nezaželenim oddajanjem telesne toplote.

PREVIDNI

Ko kupujemo opremo za podvodni ribolov, moramo biti zelo previdni. Če nismo natančno poučeni, kaj potrebujemo, kakšna naj bo maska, kakšne plavuti in kakšna naj bo puška, potem storimo najbolj pametno, da povabimo v trgovino tudi znanca, ki se na ta šport dobro spozna.

Kljub vsemu pa nekaj skromnih nasvetov:

— Maska naj bo prej majhna kot velika. Njen rob se mora prilagati našemu obrazu. Bodimo previdni: ni dobra vsaka maska za vsakega človeka! In še to: maska mora biti tako oblikovana, da si bomo pri potapljanju lahko stisnili nos in izenačili pritisk.

— K maski šteje tudi cevka za dihanje. Te so več ali manj vse upo-

rabne. Običajno pa so predolge za približno 8 do 10 cm.

— Najboljše plavuti izdeluje italijanska tovarna Cressi. Seveda si moramo plavuti pomeriti, preden se odločimo za nakup. Ne smejo nas tiščati, pa vendar morajo tičati na naših nogah dovolj trdno, da se nam med plavljenjem ne bodo snele.

— Tudi pri nakupu puške moramo biti previdni, da bomo z njo na morju zadovoljni. Začetnikom svetujemo majhno in enostavno puško. Najprimernejše in najboljše so puške na elastiko in puške na stisnjen zrak.

Naše trgovine so razmeroma kar dobro založene z najnujnejšo opremo za podvodni ribolov. Se bolj pa bomo kupili te rekvizite v kaki italijanski prodajalni športne opreme. Sosedji so namreč v podvodnem ribolovu v slehernem pogledu nekaj deset let pred nami.

VAJE ZA POTAPLJANJE

Vsak, ki se želi posvetiti podvodnim športom, ki se želi v času počit-

nic ukvarjati s podvodnim ribolovom, potapljanjem, podvodno fotografijo in drugimi podvodnimi športi, se mora naučiti predvsem pravilno in varno potapljanje.

Za začetek vadimo le na površini vode:

— Z nogami, na katerih imamo plavuti, plavamo približno tako, kot pri kravlju. Le ritem striženja je malce počasnejši. Trudimo se, da plavamo čim bolj mirno, da ne škropimo in ne udarjamo po površini vode. Roke držimo ob sebi. Gledamo naprej, posevno v smeri progi dnu. Dihamo seveda skozi usta s pomočjo posebne cevke za dihanje, ki je takorekoč sestavni del maske.

— Izurjeni podvodni lovci lahko preplavajo dnevno deset kilometrov in več, ne da bi se pri tem utrudili. Seveda pa bo začetnikom povzročalo plavanje s plavutmi precejšnje težave...

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ) A. UL.

Še mesec dni in poletnega vrveža na kopališčih ne bo več...

SPET NOVA ŠTEVILKA TELESNE KULTURE

Te dni je izšla v Ljubljani tretja dvojna številka Telesne kulture, ki jo izdajata Zveza za telesno kulturo Slovenije in Višoka šola za telesno kulturo.

Poletna številka Telesne kulture je namenjena predvsem vodnim športom, pa naj gre za nove dejavnosti, ki jih danes propagiramo, kot za probleme plavanja v osnovni šoli ali tekmovalnem športu. Dalje najdemo v novi številki Telesne kulture izčrpen tekst o osnovah potapljanja in podvodnega ribolova, ki je namenjen učiteljem, solarjem in sploh vsem ljubiteljem morja. V reviji najdemo tudi obsežen prispevek enega naših najboljših podvodnih fotografov, inž. Arkadija Popoviča. Podvodna fotografija postaja namreč vse bolj popularna in za iznajdljivega ljubitelja ni predraga, saj lahko marsikaj sam naredi.

Vodno smučanje je prav gotovo drag šport, pa vendar bi se marsikak „zimski smučar“ rad poizkusil tudi na vodi. Ne bo mu težko. O tem piše v reviji Franc Agrež. Dalje je zanimiva tudi nova rubrika „Jz skupščine SRS, njenih organov, družbenopolitičnih in strokovnih organizacij.“ V njej bo skušal uredniški odbor prikazati njihovo delo in njihova prizadevanja na področju telesne kulture. Prav je, da revija, ki jo večina bralcev hrani, zabeleži to dejavnost, saj so radijske ali časopisne vesti le nekoliko manj „obstoje.“ Zato se je uredniški odbor med drugim tudi odločil, da v rubriki „preberite, morda že veste, morda pa tudi ne“ objavlja poleg ostalih tudi najboljše tekste radijskih jutranjih športnih oddaj. Vsekakor bodo ti prispevki revijo samo popestrili...

Dejstvo je, da predstavlja najnovejša revija Telesne kulture znova lep prispevek k skupnim prizadevanjem za hitrejši razvoj na področju telesne vzgoje, športne rekreacije in tekmovalnega športa. In tega smo veseli. Posebno zato, ker vlada prav na področju telesne kulture še vedno tako huda suša glede poglobljenih strokovnih prispevkov.

NAŠI INVALIDI TRETJI NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Ustanovljen odbor A-A

Na evropskem prvenstvu športnikov - invalidov, ki je bilo pred dnevi na Dunaju, je doseglo jugoslovansko zastopstvo zares lep uspeh. Štirinajst članska jugoslovanska reprezentanca je zasedla v hudi konkurenci 14 držav zavidljivo tretje mesto za Avstrijo in Poljsko. Jugoslovani so osvojili 19 kolajin, od tega 7 zlatih, 9 srebrnih in 3 bronaste.

Najuspešnejša jugoslovanska zastopnica je bila gotovo Šušteršičeva, ki je v skupini najtežjih invalidov osvojila kar pet odličij. Pri moških pa je pri metu kopja v cilj zmagal Tanjšek, medtem ko je Okoren premagal v metu diska večletnega evropskega prvaka Jaggerja. Jugoslovanski športniki-invalidi so dosegli na Dunaju še več drugih imenitnih uvrstitev.

Zastopniki Italije, Švice, Avstrije in Jugoslavije so ob tej priložnosti ustanovili odbor Alpe-Adria, ki bo skrbel predvsem za poglobljeno sodelovanje med športniki invalidi teh dežel. Tako pojdejo naši košarkarji po vsej verjetnosti že na jesen v Švico, prvo srečanje A-A pa bo prihodnje leto v Italiji.

Kljub odličnim rezultatom, ki so jih dosegli naši športniki na evropskem prvenstvu na Dunaju, pa se zaradi pomanjkanja

sredstev ne bodo mogli udeležiti svetovnega prvenstva športnikov-invalidov, ki bo te dni v svetovnem centru za rehabilitacijo invalidov, v Stoke Mandeville v Angliji. Zares škoda...

Vedno na zalogi bogata kolekcija damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. Na voljo so tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

Torej, v Modni hiši oblačila za ženo, moža, hčerko in sina!

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA - MARIBOR - OSIJEK

Zadovoljivo

Republiški izvršni svet pripravlja zakon o beneficiranih obrestih za turistične kredite ● V prvih šestih mesecih letos je bilo v Sloveniji blizu 700.000 gostov, od tega skoraj polovica tujih

Novinarji, ki spremljamo pota slovenskega in jugoslovenskega turizma, smo se zbrali na tiskovni konferenci, ki jo je vodil inž. Franc Razdevšek, predsednik Komiteja za turizem pri republiškem izvršnem svetu, tokrat v Portorožu. Domači turistični delavci in predstavniki piranske občine so nam pokazali napredek turističnega razvoja na tem koščku slovenske obale.

Čeprav smo že nekajkrat tudi na straneh Delavske enotnosti na tak ali drugačen način predstavili nove turistične zmogljivosti Portoroža — le-ta je s petimi novimi hoteli letos pridobil nad 1.500 postelj — se tokrat bolj pomudimo ob natančnejših podatkih, kako so bile te zmogljivosti izkoriščene v prvi polovici letos.

Pri takšnih ocenah seveda ne gre brez števil.

V prvih šestih mesecih so v piranski občini imeli že blizu 49.000 gostov, kar pomeni blizu 20% več gostov kot lani v prvi polovici leta. Nočitev pa so v tem obdobju zabeležili kar za 30% več kot lani v prvih šestih mesecih. Kako so zasedeni hoteli? Statistični podatki povedo, da je v hotelih piranske občine v obravnavanem obdobju bivalo nad 38.000 gostov ali 24% več, kot lani v prvih šestih mesecih in da so nočitev v tem obdobju zabeležili za blizu 45% več kot v prvem polletju lani. Zlasti slednji podatek pove, da se je doba bivanja gostov povečala od 4,4 dneva v minulem letu na 4,8 dneva letos. Spodbudno! Kaj pa nove zmogljivosti v hotelih Grand Hotel Palace, Neptun, Mirna, Apollo, Slovenija? So bile dovolj izkoriščene? Na to vprašanje na tej konferenci nismo

dobili pravega odgovora. Danes, ko to pišemo, so morda vse sobe polne. Toda še pred dobrimi štiriindvajsetimi dnevi je bilo v nekaterih novih portoroških hotelih — na primer v Sloveniji — še skoraj polovico nezasedenih postelj. Ozadja za to zdaj ne bi raziskovali. Prisluhnimo raje besedam Jolande Kos, predsednice piranske občine:

„Ne smemo vsega ocenjevati le skozi število gostov in nočitev. Naše turistično območje je izredno zanimivo tudi za tako imenovane prehodne goste v okviru maloobmejnega prometa. Takih gostov, ki se pri nas ustavijo za dan ali dva, predvsem iz sosednje Italije in Avstrije, je največ na našem področju. Ob upoštevanju tega smo lahko zadovoljni s turističnim prometom v prvem polletju. Res pa je, da se je sezona v pravem pomenu začela šele zdaj.“

KAKO JE V SLOVENIJI?

Kako pa smo se odrezali v slovenskem merilu?

Pomočnik sekretarja za gospodarstvo Rado Lipičar, je postregel z naslednjimi podatki:

„V prvih šestih mesecih letos se je mudilo v Sloveniji blizu 700.000 gostov, kar je le za 4% več, kot v prvih šestih mesecih lani. Od tega je bilo nekaj več kot polovica domačih gostov, ostali pa so bili tujci. Pri nočitvah smo se malo bolje odrezali. Zabeležili smo jih blizu 1.750.000, kar je za 8% več, kot lani v enakem obdobju. Domačih nočitev je bilo za 12%, tujih pa komaj za 2% več, kot lani v prvem polletju. Med tujimi gosti so na prvem mestu gostje iz ZRN, sledijo Italijani,

Portorož se spreminja v slovenski Monte Carlo. Petim novim hotelom se bo kmalu pridružil še šesti Metropol, katerega depandanso RO so uradno odprli prav te dni. V okviru hotela Metropol bo zgrajena tudi nova igralnica, ena največjih v Evropi. Foto: S. Ficko

Avstrijci, Nizozemci, Angleži, Švicarji itd. Razveseljivo je, da se je kar za polovico povečalo število gostov iz ZDA, ki veljajo za turistično zelo zanimive goste.“

„Kaj pa devizni priliv?“

„Tudi ta se je povečal za 4%, in sicer od 25.269.000 dolarjev ne 26.362.000 dolarjev, kar pa ne moremo oceniti za najbolj ugodno.“

ZAKON O BENEFICIRANIH OBRESTIH ZA TURISTIČNE KREDITE

Osrednja točka na novinarski konferenci v Portorožu je bil pravzaprav predlog zakona o udeležbi republiškega proračuna v obliki beneficiranih obrestih v turističnem investiranju, ki ga je obrazložil inž. Franc Razdevšek:

„Tak zakon nam je nujno potreben glede na to, da se je federacija odpovedala svoje ude-

ležbe pri turističnem investiranju. Zakon moramo sprejeti čimprej, če nečemo prekiniti sedanje dinamike turistične izgradnje, kar bi lahko imelo daljnosežne posledice. Zakon pa ne bo urejal le udeležbe republiških sredstev v turističnem investiranju. Njegov pomen bo precej obširnejši, saj bo imel neposreden vpliv na nadaljnjo politiko turistične izgradnje pri nas.“

Iz predloga zakona lahko razberemo, da Izvršni svet Slovenije predlaga udeležbo republiških proračunskih sredstev pri turističnih kreditih v višini 5,5%. To je sicer manj, kot prejšnja skupna vsota beneficij, republiških in zveznih, ki je

znašala 7,5%. Toda predlog govori o načinu izplačevanja, ki prinaša nekatere svojstvene novosti, pogojene v specifičnosti razvoja slovenskega turizma. Beneficirano obrestno mero bodo poslej uživali le tisti načrti, ki bodo izpolnili vse pogoje pravilnika zakona. Pravi, vsi tisti načrti za turistično izgradnjo, ki bodo imeli potrebno dokumentacijo za vedbo načrta in ko bodo uspeli na natečaju kot najcenejša najekonomičnejša varianta. Ni nimiva novost je še ta, da republika priznava beneficirane obresti tudi v primeru, ko pri investiciji udeležen tuj kreditodajalec.

M.ŽIVKOVIČ

VLOGA LJUBLJANSKE BANKE V SLOVENSLEM TURIZMU

Kredit tudi zasebnikom

V okviru danih možnosti skuša Ljubljanska banka v čim večji meri podpreti in okrepiti prizadevanja za razvoj slovenskega turističnega gospodarstva, ki se odvija načrtno in po premišljenem programu. Tako je banka v letu 1969 odobrila 210 milijonov dinarjev investicijskih kreditov, lani pa že 492 milijonov in uvrstila turizem na drugo mesto takoj za panogo industrije.

INVESTICIJE NA SLOVENSKE OBALI d. . .

Ljubljanska banka je na obalnem področju sklenila sporazum s skupščino občine Piran, s katerim se je obvezala, da bo v celoti sodelovala z investicijskimi sredstvi pri uresnitvi sprejetega programa nadaljnega razvoja turističnega gospodarstva na tem območju. Programirana predračunska vrednost le-tega je bila ocenjena na 520 milijonov dinarjev za izgradnjo 7.000

novih prenočitvenih zmogljivosti ter rekreacijskih ter dopolnilnih objektov.

Banka je povsod tam, kjer so bili znani nosilci planiranih investicij, sklenila tudi individualne sporazume, na osnovi izdelanih programov pa tudi že kreditne pogodbe s podjetji „Metropol“ Portorož, „Emona“ Ljubljana, Hotel „Palace“ Portorož, tako da bo Portorož, na katerega se nanaša glavna vseh naložb, imel zgrajenih že blizu 2.400 novih prenočitvenih zmogljivosti.

Svoj del sredstev pa je Ljubljanska banka odobrila tudi za realizacijo projekta Bernardin, in sicer v višini 61% predračunske vrednosti ali 233,6 milijona dinarjev.

. . . IN NA GORENJSKEM TER V POMURJU

Drugi večji nosilec turistične izgradnje je podjetje „Trans-turist“ iz Škofje Loke. Kot so-

uresničevalce osnovnega slovenskega turističnega programa se to podjetje intenzivno vključuje v turistično najbolj atraktivnih predelih Slovenije s kompleksno turistično ponudbo, in sicer v Bohinju, Škofji Loki, v Ljubljani in v Piranu. Zato je Ljubljanska banka lani Transturistu odobrila 66.513.000 dinarjev kredita.

Na področju Štajerske in Pomurja pa je nosilec turističnih investicij zdravilišče Radenska, Radenci, s katerim je banka sklenila večletni sporazum, ki predvideva do 1973. leta izgradnjo hotelskih zmogljivosti, terapije, zaprtega plavalnega bazena in drugih infrastrukturnih objektov itd.

Posebno pozornost je Ljubljanska banka posvetila tudi kreditiranju zasebnega gostinstva in turizma ter daje kredite za modernizacijo in razširitev ali odpiranje gostinsko-turističnih objektov. V ta namen je

banka odobrila 24 zasebnikom 1.905.000 dinarjev kredita.

**TRGOVSKO
PODJETJE
murha
LESCE**
NA VELIKO IN MALO

ČESTITA
VSEM OBČANOM
RADOVLJICE
ZA OBČINSKI
PRAZNIK!

Nova poslovalnica Ljubljanske banke v Portorožu